

Univerzita Karlova v Praze
Přírodovědecká fakulta
katedra sociální geografie a regionálního rozvoje

Petra Bartolomová

**DRUHÉ BYDLENÍ V BESKYDECH
(OKRES FRÝDEK-MÍSTEK)**

Bakalářská práce

Praha 2006

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Dana Fialová, PhD.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá vývojem druhého bydlení neboli chataření a chalupaření na přelomu tisíciletí v Moravskoslezských Beskydech v okrese Frýdek-Místek. Věnuje se problematice druhého bydlení, jeho současným stavem, změnami a trendy ve využívání objektů druhého bydlení. Zájmové území je tvořeno dvaceti obcemi, které patří k významným rekreačním oblastem České republiky.

V rámci bakalářské práce bylo provedeno dotazníkové šetření v obci Čeladná. Na základě tohoto dotazníkového šetření ve vybrané obci byla analyzována specifika druhého bydlení.

Klíčová slova:

druhé bydlení, rekreační objekt, objekt druhého bydlení, chataření, chalupaření, suburbanizace, rekreace, cestovní ruch, terénní šetření

PODĚKOVÁNÍ

V úvodu bakalářské práce chci poděkovat vedoucí práce RNDr. Daně Fialové, PhD. za odborné vedení, připomínky a poskytnuté informace.

Zároveň děkuji za vstřícnost všech respondentů při dotazníkovém šetření, které jsem navštívila při terénním výzkumu, z nichž vychází vypracování této bakalářské práce.

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením RNDr. Dany Fialové PhD. K práci jsem použila literatury a pramenů uvedených v seznamu.

Praha, 28. srpna 2006

.....

Podpis

OBSAH:

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ, PŘÍLOH A ZKRATEK

1. ÚVOD	8
1.1 Cíle práce	10
1.2 Výzkumné otázky	11
1.3 Struktura práce	11
2. REŠERŠE LITERATURY	13
2.1 Literatura o druhém bydlení	13
2.2 Literatura o cestovním ruchu	14
2.3 Literatura k vybranému území	14
3. METODIKA	16
3.1 Zdroje dat	16
3.2 Ukazatele druhého bydlení	17
3.3 Dotazníkové šetření	19
4. VÝVOJ DRUHÉHO BYDLENÍ V BESKYDECH	20
4.1 Období do konce druhé světové války	20
4.2 Poválečné období	21
4.3 Šedesátá a sedmdesátá léta 20.století	21
4.4 Osmdesátá léta 20.století	22
4.5 Přelom tisíciletí	22
5. VÝZKUM DRUHÉHO BYDLENÍ V ZÁJMOVÉM ÚZEMÍ	24
5.1 Vymezení zájmového území	24
5.2 Dopravní dostupnost	26
5.3 CHKO Beskydy	26
5.4 Euroregion Beskydy	27
5.5 Charakteristika druhého bydlení v zájmovém území i s ohledem na jiné formy cestovního ruchu	28
6. TERÉNNÍ PRŮZKUM	34
6.1 Charakteristika obce Čeladná	34
6.2 Výsledky dotazníkového šetření	36
6.2.1. Údaje o pozemcích	36
6.2.2. Údaje o objektech individuální rekreace	37
6.2.3. Údaje o bydlišti	42
6.2.4. Údaje o dotazovaném	43
6.3 Srovnání výsledků dotazníkových šetření	44
7. ZÁVĚR	47

SEZNAM LITERATURY

SEZNAM OSTATNÍCH PRAMENŮ

PŘÍLOHY

SEZNAM TABULEK, GRAFŮ, OBRÁZKŮ, PŘÍLOH A ZKRATEK:

SEZNAM TABULEK:

V textu:

- Tab. č. 1:** Základní údaje pro hodnocení druhého bydlení v CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek pro rok 1991
- Tab. č. 2:** Základní údaje pro hodnocení druhého bydlení v CHKO Beskydy okrese Frýdek- Místek pro rok 2005
- Tab. č. 3:** Charakteristiky druhého bydlení v obci Čeladná za rok 1991 a 2005
- Tab. č. 4:** Srovnání výsledků dotazníkových šetření

V příloze:

- Tab. č. 5:** Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 1991
- Tab. č. 6:** Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 2005

SEZNAM GRAFŮ:

- Graf č. 1:** Počty rekreačních objektů v obcích CHKO Beskydy (okres Frýdek-Místek) v roce 1991 a 2005
- Graf č. 2:** Způsob získání pozemku
- Graf č. 3:** Způsob získání objektu
- Graf č. 4:** Objekt je budova
- Graf č. 5:** Po jakou dobu je objekt využíván
- Graf č. 6:** Využití objektu v budoucnu
- Graf č. 7:** Čas potřebný na dopravu
- Graf č. 8:** Vzdálenost objektu od místa bydliště
- Graf č. 9:** Spokojenost s okolím objektu
- Graf č. 10:** Nejvíce postrádané zařízení
- Graf č. 11:** Bytové poměry
- Graf č. 12:** Nejvyšší ukončené vzdělání
- Graf č. 13:** Věkové složení dotazovaných

SEZNAM OBRÁZKŮ:

V textu:

- Obr. č. 1:** Počet objektů druhého bydlení v okresech ČR na 1 km²
- Obr. č. 2:** Okres Frýdek-Místek – vymezení zájmového území
- Obr. č. 3:** Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 1991
- Obr. č. 4:** Vymezení obce Čeladná

V příloze:

- Obr. č. 5:** Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 1991
Obr. č. 6: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 2005
Obr. č. 7: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 1991
Obr. č. 8: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 2005

SEZNAM PŘÍLOH:

- Příloha č. 1:** Dotazník pro anketní průzkum
Příloha č. 2: Tab. č. 4: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 1991
Příloha č. 3: Tab. č. 5: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 2005
Příloha č. 4: Obr. č. 4: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 1991
Příloha č. 5: Obr. č. 5: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 2005
Příloha č. 6: Obr. č. 6: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 1991
Příloha č. 7: Obr. č. 7: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 2005
Příloha č. 8: Fotodokumentace

SEZNAM ZKRATEK:

ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
CHKO	Chráněná krajinná oblast
KČT	Klub českých turistů
OIR	Objekty individuální rekreace
RO	Rekreační objekty
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
TOD	Trvale obydlené domy

1. ÚVOD

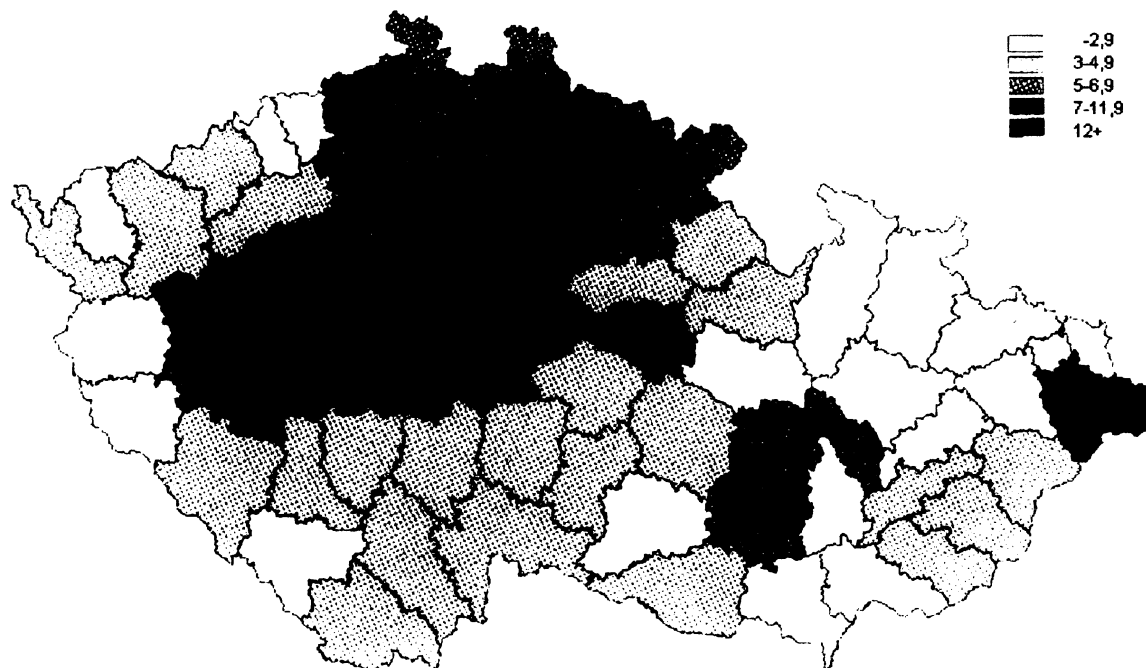
Tématem bakalářské práce je druhé bydlení, jeho vývoj a stav v oblasti Moravskoslezských Beskyd, přesněji v beskydské části okresu Frýdek-Místek. Jedná se o objekty individuální rekreace (OIR), které si lze představit jako chaty, chalupy, rekreační domky či zahrádkářské chaty. Rozdíl mezi rekreačními chatami či domky a chalupami spočívá v tom, za jakým účelem byly postaveny. Chalupy původně sloužily k trvalému bydlení a pak svou funkci změnily na rekreační. Chaty či rekreační domky byly již stavěny pro účel rekreace (Fialová 2004a). Druhé bydlení není chápáno jen jako souhrn objektů individuální rekreace, ale jako ucelený komplex souvisejících jevů a procesů. Je totiž významným faktorem rozvoje území a také impulsem pro rozvoj lokálních služeb (Bičík a kol. 2001).

Cestovní ruch a rekreace se staly ve 20. století součástí životního stylu většiny lidí převážně vyspělého světa. Rozvoj tohoto jevu způsobil hlavně nárůst volného času, který představuje v nejrozvinutějších zemích stejný podíl jako podíl pracovního času. Dalšími faktory byl rozvoj urbanizace, převažující městský styl života, rozvoj dopravy, větší objem peněz, zhoršení životních podmínek ve velkých městech apod. (Vágner 2004). Rekreační systém je v čase i prostoru dynamický a jeho rozvoj závisí na dosažené úrovni společnosti a na jejích prostorových, přírodních a sociálně ekonomických podmínkách (Bičík a kol. 2001).

Druhé bydlení se stalo významným fenoménem české společnosti. Např. ve Skandinávii či v Kanadě je také značně rozšířeno, ale u nás se stalo významným hlavně z důvodu důležitého postavení v hodnotovém žebříčku společnosti. Rozvoj tohoto specifického životního stylu můžeme zaznamenat od poválečného období. Významný vliv na rozvoj druhého bydlení u nás měly společenské poměry do roku 1989 např. nemožnost cestovat do zahraničí, „útěk“ před komunistickým režimem do soukromí apod. Hlavním cílem využívání druhého bydlení je rekreace a s tím spojená regenerace fyzických a psychických sil.

Okres Frýdek-Místek byl vybrán pro tuto práci proto, že patří spolu s Brnem mezi nejvýznamnější rekreační oblasti Moravy (viz Obr. č. 1) a beskydská část okresu proto, že Beskydy jsou hlavním rekreačním zázemím nejen ostravské aglomerace, ale celé severní Moravy.

Obr. 1: Počet objektů druhého bydlení v okresech ČR na 1 km²

Zdroj: Fialová (2004 b)

V rámci sčítání z roku 1991 bylo v okrese Frýdek-Místek zjištěno přes 11 000 objektů druhého bydlení a tím se okres zařadil na 3. místo v počtu rekreačních objektů po Praze-západ a Praze-východ (Vágner, Fialová a kol. 2004).

Definice druhého bydlení je celá řada a v různých jazycích se setkáváme s různými pojmy, proto je někdy obtížné mezinárodní srovnávání.

Často používaná je definice slovenského autora P. Mariota: „Objekty individuální rekreace jsou specifickým druhem ubytovacích zařízení sloužících k rekreačním účelům. Je pro ně charakteristická poměrně nízká ubytovací kapacita s omezeným okruhem uživatelů, jejich různorodost, častá vysoká koncentrace na malém území“ (Mariot 1983, s. 27).

Další definice druhého bydlení je od J. Vágnera a D. Fialové: „Druhé bydlení chápeme jako komplex jevů a procesů, spojených s objektem (či částí objektu), který je přechodným místem pobytu vlastníka(ů) či uživatele(ů), využívajícího(ch) tento objekt převážně k rekreačním účelům“ (Vágner 1999, Fialová 2000).

Ve výkladovém slovníku cestovního ruchu lze nalézt výše zmíněnou definici od autorů J. Vágnera a D. Fialové rozšířenou o další informace: „mimo jiné se jedná o pobyt v objektech individuální rekreace (OIR), zejména chataření, chalupaření a pobyt

v soukromých sezónních sídlech i rekreačních vilkách. Charakteristická je různorodost v době, délce i periodicitě využívání objektu, častá lokalizace v příměstském, ale i venkovském prostředí, nezřídka přírodně atraktivním“ (Pásková, Zelenka 2002).

Francouzská definice považuje za „residence secondaire“:

- a) dům, umístěný ve venkovském sídle, využívaný rodinou, která disponuje v jiném místě jiným bydlením, a toto místo je pro ni trvalým místem pobytu
- b) obydlí, využívané rodinou s cílem trávit zde volný čas o víkendu či dovolené, které je ve vlastnictví člena rodiny, jeho příbuzných či známých a není místem trvalého pobytu (Kowalczyk 1994).

Britská literatura uvádí „second home“ – objekt, který je přechodným bydlištěm vlastníka či uživatele, který má trvalé bydliště v jiném místě a využívá objekt k rekreačním účelům (Fialová 2001 a).

At' se přikloníme k jakékoliv definici, vždy je možné k rekreačním objektům přistupovat z několika hledisek. Lze je považovat za součást sídelního systému, za součást cestovního ruchu, pohlízet na ně jako na jev ovlivňující životní prostředí, popřípadě je spojovat s určitým životním stylem apod.

V úvodu je nutné zmínit, že v práci se hovoří o rekreačních objektech ve smyslu objektu pro individuální rekreaci, nikoli pro rekreaci hromadnou.

1. 1 Cíle práce

Hlavním cílem práce je analýza druhého bydlení v beskydské části okresu Frýdek-Místek. Důraz je kladen i na další typy cestovního ruchu a rekreačních aktivit v této oblasti, jelikož Beskydy poskytují značný potenciál pro rozvoj cestovního ruchu.

Hlavní otázkou je, jak se druhé bydlení mění (sledovanými roky jsou 1991 a 2005). Za poslední desetiletí došlo k transformaci společenského života, proto v práci zjišťuji, zda dochází také k transformaci druhého bydlení. Tím je myšleno, zda působí suburbanizační procesy na druhé bydlení a dochází ke změně funkce obcí z rekreační na obytnou. Lidé změnili svůj hodnotový žebříček, často omezují svůj volný čas kvůli práci a nebo již nemají chuť trávit čas na chatě či chalupě. To vše přispívá k posunu druhého bydlení do jiných rovin než v minulosti. Zajímavé bude zjistit, jak existence

CHKO ovlivňuje druhé bydlení a také to, zda ke změnám druhého bydlení nedochází s určitým zpožděním oproti zázemí Prahy (hierarchická difúze).

1. 2 Výzkumné otázky

Ve své bakalářské práci jsem si položila dvě základní výzkumné otázky:

Dochází ke stagnaci počtu objektů druhého bydlení?

Předpokládám, že hlavní nárůst výstavby rekreačních objektů se již zastavil. Počty objektů druhého bydlení nebudou narůstat, v některých případech budou i klesat. Pokles bude způsoben změnami ve využití rekreačních objektů jejich přeměnou na objekty určené k trvalému bydlení. K tomuto procesu dochází v zázemí Prahy a tak bude zajímavé zjistit, zda je tomu tak i v zázemí ostravské aglomerace (Fialová 2000).

Dochází ke změnám funkcí obcí?

Domnívám se, že bude docházet ke změnám funkcí obcí výše zmíněnými změnami ve využití objektů, ale také suburbanizačními procesy, které jsou příčinou výstavby rodinných domů v zázemí měst a v kvalitnějším prostředí. Tím bude klesat relativní podíl rekreačních objektů na stavbách v obci a podíl objektů trvalého bydlení bude narůstat. Rekreační funkce některých obcí se bude měnit zpět na obytnou. U jiných obcí z obytné na rekreační.

1.3 Struktura práce

Bakalářská práce je členěna do 8 kapitol. V úvodní kapitole je definována studovaná problematika, kterou je druhé bydlení. Hlavní částí úvodní kapitoly jsou cíle práce a výzkumné otázky. Druhá kapitola se týká literatury, která se zabývá sledovanou problematikou a je rozdělena tematicky do podkapitol na literaturu o cestovním ruchu, druhém bydlení a také o zájmovém území. Obsáhlou kapitolu tvoří třetí část bakalářské práce, která se zabývá metodikou. Jsou v ní popsány zdroje dat, které jsou v práci využívány. Další částí je rozbor ukazatelů druhého bydlení používaných při výpočtech.

Významnou složkou je metodika dotazníkového šetření. Dotazníkové šetření bylo provedeno v obci Čeladná. Další kapitola popisuje vývoj druhého bydlení v Beskydech od období před druhou světovou válkou až po přelom tisíciletí. V páté kapitole je vymezeno sledované území, jeho charakteristika a změny druhého bydlení mezi roky 1991 a 2005. Šestá kapitola pojednává o terénním výzkumu, v rámci kterého bylo provedeno dotazníkové šetření v obci Čeladná. Poslední kapitolou je závěr, ve kterém jsou zodpovězeny výzkumné otázky a shrnuty hlavní výsledky.

2. REŠERŠE LITERATURY

2.1 Literatura o druhém bydlení

Druhým bydlením se zabývá celá řada publikací. Ty můžeme rozdělit na dvě hlavní skupiny, na literaturu českou a zahraniční. Fenomén druhého bydlení se u nás rozšířil v šedesátých letech 20. století, proto můžeme od této doby sledovat vznik velkého počtu prací zkoumajících druhé bydlení.

Z domácí literatury považuji za základní publikaci I. Bičíka a kolektivu (2001), která nese název Druhé bydlení v Česku. Obsahuje všechny základní informace týkající se druhého bydlení a jedná se o souhrn dosavadních získaných informací a základních metod pro výzkum druhého bydlení. Můžeme v ní nalézt typologii rekreačních lokalit, vývoj druhého bydlení v Česku, informace o sčítáních apod.

Další významnou knihou je Regionální diference druhého bydlení v Česku od J. Vágnera, D. Fialové a kolektivu a považuji ji také za základní zdroj informací. Byla vydána v roce 2004, tudíž patří mezi nejnovější publikace zabývající se touto tematikou. Kniha navazuje na předchozí práce těchto autorů, kteří se druhým bydlením již delší dobu zabývají. Publikace je rozdělena do několika přehledných částí. Hlavním přínosem je hodnocení vývoje druhého bydlení v konkrétních oblastech Česka, jak již z názvu vyplývá, které byly zhodnoceny také regionálními odborníky na danou problematiku. Významnou část knihy tvoří kapitola týkající se metodických postupů a jejich aplikace, což může pomoci vlastnímu výzkumu.

Důležitým zdrojem informací jsou pro mne diplomové a disertační práce, kterých na naší fakultě vznikla celá řada. Mezi hlavní patří práce, již výše zmiňovaných, D. Fialové (1992, 2000) a J. Vágnera (1994, 1999). Oba autoři se zabývali individuální rekreací v diplomové i disertační práci. Velice přínosné je, že se problematikou zabývají nejprve na makro úrovni a pak postupují na nižší úroveň, což umožňuje lépe pochopit danou problematiku a trendy. Jejich práce se zabývají hlavně zázemím Prahy a jeho okolím. Dalšími příspěvky k tématu jsou také diplomové práce, které zkoumají druhé bydlení v různých oblastech Česka jako např. práce K. Šulcové (2004), která se zabývá oblastí Jablonecka nebo práce P. Domalewského (2003) ze zázemí města Plzně.

Mezi významné zahraniční autory patří A. Kowalczyk, který se zabývá cestovním ruchem a také druhým bydlením. V jeho knize z roku 1994 jsou uvedeny

různé definice druhého bydlení, vývoj, příčiny výskytu apod. Dalším významným autorem je C. M. Hall, který v roce 2004 vydal knihu s názvem *Tourism, Mobility and Second Homes*.

2.2 Literatura o cestovním ruchu

Problematikou cestovního ruchu se zabývá mnohem více autorů než je tomu u druhého bydlení.

Starší publikací je dílo slovenského autora P. Mariota (1983) *Geografia cestovného ruchu*, která se ve svém úvodu zabývá definicí cestovního ruchu.

Knihou V. Hraly (1997) nás uvádí do problematiky cestovního ruchu a svým obecným přístupem ji lze považovat za základní pro tuto tematiku. Velká část této publikace je věnována cestovnímu ruchu ve všech částech světa včetně České republiky. Jiný pohled na cestovní ruch můžeme nalézt v knize D. Ruskové a J. Štýrského, která byla vydána ve stejném roce jako kniha předchozí a zabývá se cestovním ruchem z kulturního hlediska, významem kultury pro cestovní ruch.

Z cizojazyčné literatury přispívá k problematice publikace *Geografia turizmu* (2000), již výše zmíněného autora A. Kowalczyka. Dalším zahraničním autorem je C.M. Hall, který se ve své publikaci zabývá jak cestovním ruchem tak i rekreací (C.M. Hall, S.J. Page 1999).

Publikace, která propojuje problematiku cestovního ruchu a regionálního rozvoje, byla vydána v roce 2002 a autorem je M. Vaško. V knize nalezneme poznatky o územním rozvoji, politice rozvoje cestovního ruchu, národní rozvojový plán a programy podporující cestovní ruch.

2.3 Literatura k vybranému území

Knihou, která se konkrétně zabývá Beskydami i cestovním ruchem v této oblasti, je od J. Havrlanta (2000) a nazývá se *Beskydy - Transformace pohraniční oblasti cestovního ruchu*. Jsou zde hodnoceny silné, slabé stránky a možnosti transformace

všech rekreačních prostorů Beskyd, a to nejen v české části, ale i na Slovensku a v Polsku.

Z odborné literatury k tematice chráněného území Beskyd stojí za zmínku například kniha V. Voženílka a kol. (2002): Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky. Část věnována CHKO Beskydy nám poskytuje základní informace o tomto území, jeho geologii, flóře, fauně apod. Další knihou s podobnou tematikou je publikace Chráněná území České republiky – Ostravsko od H. Weissmannové a kolektivu (2004), která je členěna podle okresů Moravskoslezského kraje. Pro mne byla přínosná část věnovaná okresu Frýdek-Místek.

Na Ostravské univerzitě vznikají práce týkající se rekreace a druhého bydlení, které jsou často zaměřeny právě na oblast Beskyd. Tyto práce mohou být přínosné při srovnávání výsledků prováděných výzkumů. Například práce P. Koláčkové (2002), která je zaměřena na individuální rekreaci v rekreačním prostoru Frýdlant nad Ostravicí a Malenovice. Oblastem Čeladná a Kunčice pod Ondřejníkem je věnovaná pozornost v práci J. Rusnokové (2004).

K vybranému území Beskyd vznikla také řada průvodců, které vyzdvihují zajímavá místa pro turistiku a cestovní ruch. Jedná se například o průvodce V. Soukupa a P. Davida (1998), který se zabývá Západními Beskydami, jejich nejvýznamnějšími místy.

V roce 1985 byla vydána Rajonizace cestovního ruchu ČSR (Dohnal a kol. 1985). Jedná se o nové aktualizované vydání Rajonizace z roku 1962. Rajonizace se zabývá vymezením oblastí cestovního ruchu, které se ne vždy shodují s územními správními celky. Oblasti jsou vymezeny na základě vyhodnocení souboru přírodních podmínek, objektů vytvořených lidskou činností, dopravní vybavenosti, vybavenosti zařízeními umožňujícími využití lokalizačních podmínek pro realizaci cestovního ruchu a vyhodnocení negativních vlivů na rozvoj cestovního ruchu. Je zde vymezeno 47 oblastí cestovního ruchu I., II., III. a IV. kategorie, které jsou vhodné pro cestovní ruch a oblasti pro cestovní ruch nevhodné. Samozřejmě zde nechybí Beskydy, u kterých je popsána, tak jako u všech ostatních oblastí, charakteristika oblasti, územně technické údaje a také seznam katastrálních území tvořících danou oblast. Beskydy patří dle Rajonizace do oblastí cestovního ruchu I. kategorie. Tyto oblasti mají nejkvalitnější podmínky a předpoklady a jejich funkce v cestovním ruchu je celostátního i mezinárodního významu.

3. METODIKA

3.1 Zdroje dat

Základním údajem jsou při hodnocení druhého bydlení počty objektů druhého bydlení. Hlavním zdrojem statistických dat je pro problematiku druhého bydlení Český statistický úřad (ČSÚ), který data zpracovává a vyhodnocuje v rámci Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) a publikuje je ve Statistickém lexikonu obcí. Použitá data ze sčítání jsou k dispozici za rok 1991, 2001. Předchozí sčítání se příliš objekty druhého bydlení nezabývala a podle M. Kučery (2001) jsou data neúplná a územně částečně nesrovnatelná. Data za druhé bydlení v rámci sčítání 1991 jsou poměrně kvalitní. Obsahují informace i o počtu chalup. V roce 2001 se již sčítání druhým bydlením na takové úrovni nezabývá a nenalezneme v něm tolik kategorií jako ve sčítání předchozím. Předmětem sčítání byla pouze obydlenost domu či bytu. Musíme počítat i s tím, že data ze sčítání jsou někdy odlišná od skutečného počtu OIR.

Pro rok 1991 jsou dostačující data pouze ze sčítání (provedeno k 3. březnu 1991), která nalezneme ve Statistickém lexikonu obcí (1992), jak již bylo výše zmíněno. V publikaci nalezneme počty objektů individuální rekreace, do kterých se řadí rekreační chaty a domky (sloupec 17), které byly stavěny za účelem rekreace, a rekreační chalupy vyčleněné z bytového fondu (sloupec 18), což jsou objekty sloužící pro trvalé bydlení, u kterých se změnil účel využívání a byly vyčleněny z bytového fondu. Dále zde nalezneme rekreační chalupy nevyčleněné z bytového fondu (sloupec 19). Ke zjištění celkového počtu rekreačních objektů je nutné sečíst sloupce 17 a 19. Podrobnější informace zjišťování dat pro druhé bydlení je v příspěvku D. Fialové (Bičík 2001, s. 20 - 21).

Dalším hlavním zdrojem jsou data Českého úřadu zeměměřického a katastrálního (ČÚZK). Data jsou založena na databázi katastru nemovitostí a poskytují nám počty rekreačních objektů. Pro práci jsou k dispozici data za rok 2005. Data jsou zde členěna podle kódu a pro tuto problematiku jsou určena data s názvem Stavba pro individuální rekreaci. ČÚZK poskytuje data za katastrální území, ale v předložené práci je druhé bydlení zpracováváno za obce, proto bylo nutné údaje za jednotlivé katastrální území sečíst na úroveň obcí. Pro zjištění celkového počtu rekreačních objektů bylo nutné sečíst data z katastru nemovitostí (stavba pro individuální rekreaci) a počty

neobydlených domů z důvodu rekreace, které nám poskytlo sčítání z roku 2001. Je nutné počítat s tím, že údaje nejsou zcela přesné a že je obtížné kombinovat data z obou zdrojů.

Ve studii je při výpočtech používán program Excel. Další metodou je kartografické znázorňování v programu GIS.

3.2 Ukazatele druhého bydlení

Pro hodnocení druhého bydlení existují ukazatele, z jejichž pomocí lze zjistit, jak je druhé bydlení v lokalitě rozšířeno, zda převládá nad objekty trvalého bydlení, jaká je jejich struktura apod. Pomocí těchto ukazatelů lze postihnout vývoj, současný stav a strukturu druhého bydlení. Konstrukce ukazatelů je uvedena níže a výsledky jsou komentovány v kapitole č. 5 v charakteristice zájmového území.

1. Hustota rekreačních objektů

Představuje základní charakteristiku pro hodnocení druhého bydlení. Jde o počet rekreačních objektů připadajících na km² plochy katastrálního území. Rekreačním objektem jsou myšleny objekty individuální rekreace, nikoli objekty pro rekreaci hromadnou (Fialová 2001 b).

RO / R

RO.....počet rekreačních objektů

R.....rozloha území v km²

2. Podíl objektů druhého bydlení na úhrnu všech staveb

Jedná se o ukazatel, který nám sděluje, jaká je funkce daného území. Vypočítá se jako podíl počtu rekreačních objektů na součtu rekreačních objektů a trvale obydlených domů (Fialová 2001 b).

RO / (TOD+RO)

RO.....počet rekreačních objektů

TOD.....počet trvale obydlených domů

3. Podíl objektů druhého bydlení připadajících na 100 trvale obydlených domů

Tento ukazatel také vypovídá o funkci daného území. Jeho výpočtem získáváme reálnou představu o struktuře staveb sledovaného území vzhledem k daňové vytiženosti (Fialová 2001 b).

$$(RO / TOD) * 100$$

RO.....počet rekreačních objektů

TOD.....počet trvale obydlených domů

4. Podíl chalup na objektech druhého bydlení

Ukazatel, který nám sděluje strukturu rekreačních objektů, lze vypočítat podílem chalup (součet vyčleněných a nevyčleněných chalup z bytového fondu) ku rekreačním objektům. Podává nám informaci o tom, jaký je podíl objektů původně sloužících k trvalému bydlení, u kterých došlo ke změně využívání a objektů původně sloužících k rekreaci (Fialová 2001 b).

$$CH / RO$$

RO.....počet rekreačních objektů

CH.....počet chalup vyčleněných a nevyčleněných
z bytového fondu

5. Počet chalup připadajících na 100 trvale obydlených domů

Ukazatel nám udává, která území a v jak velké míře byla postižena odlivem trvale bydlícího obyvatelstva (Fialová 2001 b).

$$(CH / TOD) * 100$$

TOD.....počet trvale obydlených domů

CH.....počet chalup vyčleněných a nevyčleněných
z bytového fondu

3.3 Dotazníkové šetření

Pro zjištění většího množství informací týkajících se druhého bydlení byl proveden terénní výzkum s dotazníkovým šetřením ve vybrané lokalitě. To nám poskytne mnohem více konkrétních informací o individuální rekreaci a také nastíní určité trendy (tzv. měkká data).

Terénní výzkum byl proveden v obci Čeladná, která spadá do zájmového území a patří mezi nejvýznamnější rekreační prostory Beskyd. Terénní šetření bylo realizováno v květnu 2006. Šetření probíhalo mezi majiteli či uživateli objektů druhého bydlení. Chataři byli tázáni v chatové lokalitě Nad nádražím.

K terénnímu šetření byl použit dotazník D. Fialové (2000), který již byl využit v řadě výzkumů. Použití již využívaného dotazníku je výhodné, protože odpovědi jsou srovnatelné i s jinými výzkumy, které se týkají druhého bydlení. Původní dotazník se skládal z 51 otázek. Pro potřeby mého průzkumu, který představuje spíše sondu (25 respondentů), byl počet otázek zredukován na 34.

Anketní šetření probíhalo tím způsobem, že dotazování byli navštěvováni přímo ve svých rekreačních objektech. Převážná většina respondentů byla ochotna odpovídat přímo. Dotazování bylo vedeno tazatelem formou řízeného rozhovoru. Tato forma byla zvolena záměrně, neboť zajišťuje větší návratnost než v případě vyplňování dotazníku samotnými respondenty.

Dotazník je strukturován do 4 částí (viz příloha č. 1). První část dotazníku je zaměřena na zjištění informací o pozemku, jeho získání a velikosti. Druhá část se zabývá již konkrétně rekreačním objektem, způsobem jeho získání, velikostí, typem zástavby, od kterého roku je využíván apod. V dalším oddíle jsou rekreanti dotazováni na údaje o bydlišti, odkud dotazování dojíždějí a jaké jsou jejich bytové poměry. Poslední část je věnována identifikačním údajům o dotazovaném, jeho pohlaví, věku, rodinném stavu, vzdělání a ekonomické aktivitě.

Po dokončení anketního průzkumu v terénu bylo nutné nashromážděné údaje počítačově zpracovat a vyhodnotit. Výsledky terénního průzkumu jsou podrobně analyzovány v šesté kapitole.

4. VÝVOJ DRUHÉHO BYDLENÍ V BESKYDECH

Vznik a vývoj druhého bydlení je ovlivněn obecnými zákonitostmi, mezi které patří vývoj systému osídlení a procesy probíhající ve společnosti (Fialová 2004 a). Atraktivní přírodní prostředí Beskyd zde také hrálo významnou roli. Vývoj systému osídlení lze studovat na základě vývoje územní koncentrace obyvatelstva, která u nás byla významně ovlivněna procesem industrializace. K intenzivním změnám v rozmístění obyvatelstva dochází v době budování velkopřemyslu. Koncentraci obyvatelstva do jisté míry také ovlivnil výskyt nerostných surovin. V oblasti Ostravska je tento vliv zřetelný (Hampl, Gardavský, Kühnl 1989).

4.1 Období do konce druhé světové války

V 16. až 17. století se osídlení přesunulo do horských částí Beskyd a bylo charakterizováno osídlením valašského typu. Všechny obce Beskyd, jak je známe dnes, vznikly v průběhu 17. století (Havrlant 2004).

Rozvoj turistického ruchu a rekreace byl v Beskydech oproti vyspělé západní Evropě i jiným oblastem u nás opožděn. K rozvoji turistiky v Beskydech dochází v druhé polovině 19. století, což souvisí s růstem Ostravska a jeho zázemí (Frýdek-Místek, Třinec, Vsetín a další města). Na rozvoji turistiky se podílely různé turistické spolky a odbory, které zpřístupnily rekreaci a turistiku i středním vrstvám.

V roce 1884 byla ve Frenštátě pod Radhoštěm založena Pohorská jednota Radhošť, která přispěla k rozvoji pěší turistiky v Moravskoslezských Beskydech a Javornících. Výrazně se také zasloužila o vybudování prvních turistických chat v Beskydech. Svou činnost ukončila roku 1950.

V roce 1888 byla v Praze založena organizace s názvem Klub českých turistů (KČT), která existuje dodnes. V roce 1921 vznikly jeho odbory i v Beskydech, které umožnily vybudování dalších turistických chat a tras. Mezi první patří odbor KČT v Ostravě, Štramberku, Rožnově pod Radhoštěm a v Ostravici. V tomto období byla například vybudována chata Tanečnice na Pustevnách (1926), chata Petra Bezruče na Lysé hoře (1935), která byla nejlépe vybavená a stala se symbolem Beskyd a další. O objektech individuální rekreace se v tomto období ještě nedá hovořit.

Druhá světová válka pozastavila rozvoj cestovního ruchu a rekreace v celé republice. Výjimkou nezůstala ani horská oblast Beskyd. Podle J. Havrlanta „výrazná omezení turistického ruchu vycházela nejen z vojenského režimu v části Beskyd, politických a hraničních změn, ale rovněž z psychologických aspektů a ekonomických důvodů“. Zahraniční cestovní ruch nebyl možný (Havrlant 2004, s. 133).

4.2 Poválečné období

Situace padesátých let nebyla příznivá pro rozvoj cestovního ruchu a rekreace. Souviselo to s poválečnou krizí ve společnosti, v hospodářství, zničením řady staveb apod. Avšak rozvoj hutnického průmyslu na Ostravsku zapříčinil zvyšování životní úrovně obyvatelstva, což ovlivnilo rozvoj rekreace i druhé bydlení v Beskydech. Lidé měli stále větší potřebu trávit volný čas v kvalitnějším prostředí. Vznikly tak první chatové osady v dobře dostupných oblastech Beskyd, které převážně využívali obyvatelé z Ostravska.

V Beskydech nežilo takové zastoupení německého obyvatelstva jako například na Šumavě, proto zde odsun německého obyvatelstva neovlivnil osídlení tak významně a nedošlo k uvolnění značné části bytového fondu, které by mohlo umožnit rozvoj chalupaření (Havrlant 2004).

4.3 Šedesátá a sedmdesátá léta 20.století

60. a 70. léta byla charakterizována vysokou intenzitou urbanizačních procesů, což vedlo k masovému rozvoji rekreace obyvatel Ostravska. Nejvýznamnějším faktorem rozvoje druhého bydlení byl potenciál neobydlených domů, které vznikly z důvodu odchodu obyvatelstva v produktivním věku do průmyslové Ostravy, tzv. chalupaření druhého typu. Pro mladé lidi bylo atraktivnější přestěhovat se za prací do Ostravy a tím klesal jejich zájem o trvalé bydlení v horách. Výrazně zde působil vliv socialistické industrializace.

Průmysl na Ostravsku značně zhoršil životní prostředí sledované oblasti. Důsledkem je hromadná výstavba objektů druhého bydlení v oblasti Beskyd. Vznikl tak

specifický životní styl, kdy obyvatelé Ostravska tráví víkendy v blízkém environmentálně kvalitnějším prostředí. Významný vliv na růst počtu soukromých rekreačních chat mělo prodlužování doby dovolených, zkracování pracovní doby, zvyšování životní úrovně, vzrůst počtu automobilů, dobrá dostupnost, nízké dopravní náklady apod. Vznikají typicky rekreační chatové osady na Ostravici, Morávce, Čeladné a významně se mění funkce tamních obcí.

Nemožnost cestovat do zahraničí a politické události na konci šedesátých let ovlivnily a podpořily tento trend výrazného růstu objektů druhého bydlení. V 70. letech se Beskydy staly nejvýznamnější rekreační oblastí Ostravska. V tomto období dochází také k největšímu přírůstku objektů druhého bydlení v Moravskoslezských Beskydech a patří mezi oblasti s nejvyšší hustotou zástavby rekreačních objektů v rámci celého státu. Výstavba chatových objektů zde ale začala přesahovat únosnou mez.

Charakteristické bylo rozmístění chat zejména do údolí podél beskydských řek (Ostravice, Čeladná, Morávka), částečně vyrůstaly i na svazích v nižších polohách.

V Beskydech docházelo začátkem 70. let k určitému omezení rekreační zástavby. Důvodem bylo vyhlášení CHKO Beskydy, vybudování vodních nádrží na pitnou vodu (Šance, Morávka). I přes tyto zákazy dochází v 70. letech k vrcholu výstavby objektů druhého bydlení.

Největší počet chat měla obec Ostravice. Přibyla rovněž další rekreační střediska podniků, rozšířily se chatové osady, přibýly autokempy (Havrlant 2004).

4.4 Osmdesátá léta 20.století

V 80. letech došlo k ukončení vrcholné etapy intenzivní výstavby objektů druhého bydlení. Souvisí to hlavně se zprůsněním zákonů na ochranu životního prostředí (Havrlant 2004).

4.5 Přelom tisíciletí

Toto období je charakterizováno pokračující stagnací druhého bydlení z 80. let. Rok 1989 nepřinesl změny pouze společenské a ekonomické, ale také ovlivnil druhé bydlení. Občané měli možnost neomezeně cestovat do zahraničí, vznikly nové trendy

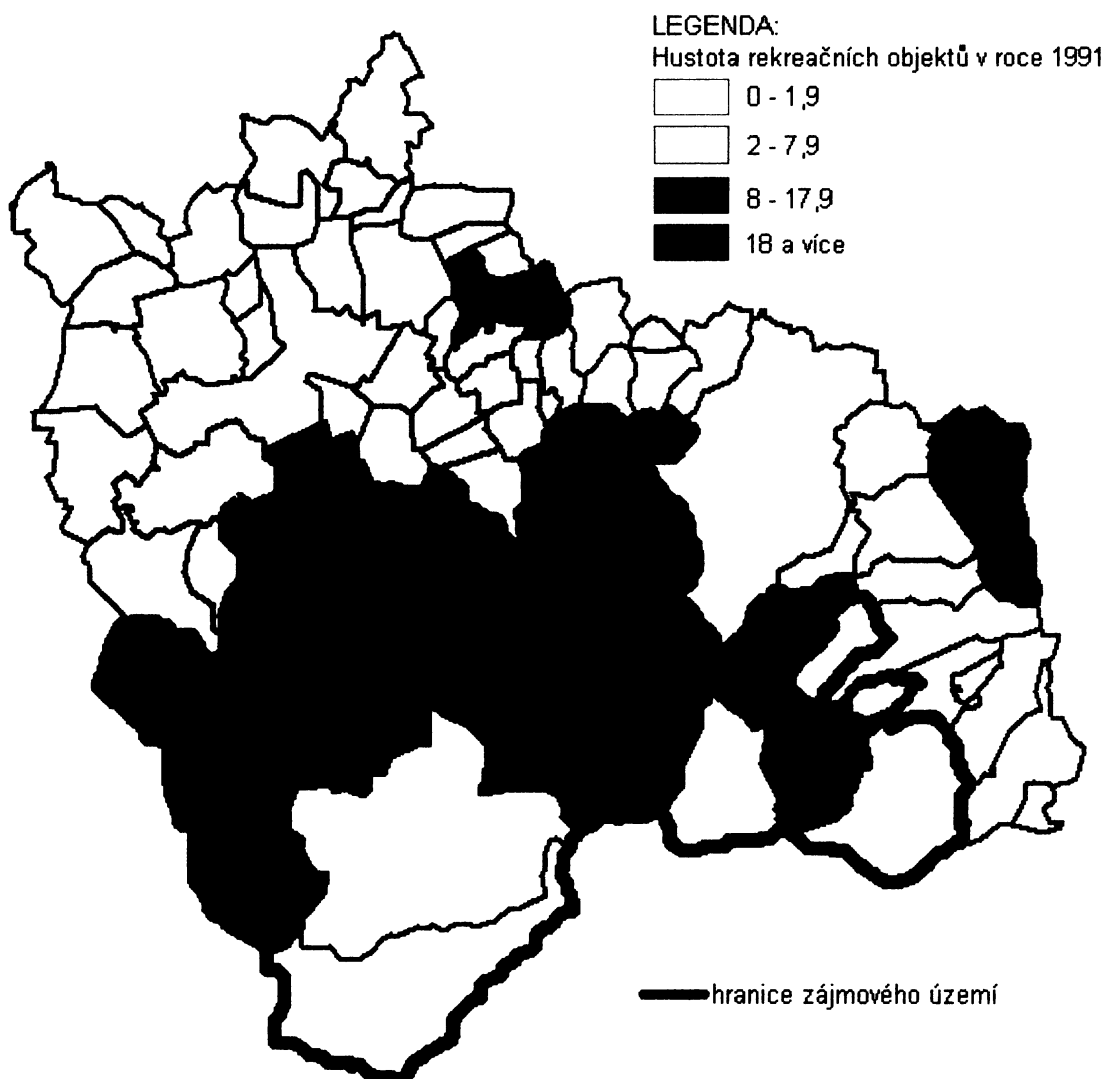
v oblasti rekreace, nové možnosti v podnikání apod. To vše vedlo ke snižování podílu volného času tráveného v rekreačních objektech.

Dnes Beskydy patří v hustotě zástavby na 5. místo v rámci České republiky (Havrlant 2004).

státní hranice s Polskem a Slovenskem. Sousedícími okresy jsou Karviná, Ostrava, Nový Jičín a Vsetín. Celková rozloha okresu Frýdek-Místek představuje 1 273 km² (Weissmanová a kol. 2004).

Do beskydské části okresu Frýdek-Místek patří 20 obcí a rozloha zájmového území činí 589 km², což představuje přibližně polovinu území celého okresu. Celková rozloha CHKO Beskydy je 1 160 km², z čehož vyplývá, že přibližně polovina území spadá do okresu Frýdek-Místek. Při pohledu na obr. č. 3 je zřejmé, že právě zájmové území je hlavní rekreační oblastí okresu. Z absolutního počtu rekreačních objektů vyplývá, že RO obcí CHKO Beskydy tvoří přibližně 70 % rekreačních objektů celého okresu Frýdek-Místek (v roce 1991 = 72 %, v roce 2005 = 69 %).

Obr. č. 3: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 1991

Zdroj: ČSÚ 1991

Moravskoslezské Beskydy je nejvyšším pohořím Beskyd s vrcholem Lysá hora (1323 m) a tvoří samostatnou jednotku vnějšího, flyšového oblouku Západních Karpat. Z hlediska fyzickogeografických poměrů jsou Beskydy jednotnou přírodní oblastí. Podnebí je mírně teplé až chladné. Beskydy jsou charakterizovány značně zalesněnou horskou krajinou, ve které převládají smrkové lesy (Voženílek 2002).

Oblast Beskyd má velice dobré předpoklady k různým formám cestovního ruchu a rekreace. Souvisí to s jejich polohou, přírodními podmínkami a také s řadou kulturních a krajinných atraktivit, které Beskydy poskytují (Havrlant 2000).

5.2 Dopravní dostupnost

Dopravní dostupnost celých Beskyd a obzvláště oblasti Frýdecko-Místecka je velice dobrá, jak z hlediska dopravy silniční, tak i železniční. V rámci silničního propojení z Ostravy a okolí jsou dobře dosažitelné po rychlostní komunikaci R56, která vede z Ostravy do Frýdlantu nad Ostravicí a dále na Slovensko. Z Frýdlantu nad Ostravicí pak vede silnice II. třídy číslo 483 směrem na Frenštát pod Radhoštěm. Městem Frýdek-Místek prochází mezinárodně významná dálnice E462, spojující sever a jih Evropy. Železniční dopravu zajišťuje trať č. 322 Český Těšín – Frýdek-Místek, trať č. 323 Ostrava – Valašské Meziříčí a trať č. 324 Frýdlant nad Ostravicí – Ostravice. Navíc se v blízkosti nachází letiště Mošnov (cca 20 km). Místní, sportovní a rekreační význam má letiště i ve Frýdlantu nad Ostravicí (Rusnoková 2004).

5.3 CHKO Beskydy

Jak již bylo výše zmíněno, zájmové území tvoří obce spadající do CHKO Beskydy. Chráněná krajinná oblast Beskydy byla vyhlášena 5. března 1973 výnosem MK ČSR s posláním ochrany všech hodnot krajiny a jejich přírodních zdrojů. CHKO Beskydy představuje členitou hornatinu Vnějších Západních Karpat, zaujímá téměř celé území Moravskoslezských Beskyd, podstatnou část Vsetínských vrchů a moravskou část Javorníků tvořících hranici se Slovenskem, kde na ni navazuje CHKO Kysuce. CHKO Beskydy se nachází v Moravskoslezském a Zlínském kraji, v okresech Frýdek-

Místek, Nový Jičín a Vsetín se sídlem správy v Rožnově pod Radhoštěm (Základní údaje o CHKO Beskydy 2006, <http://nature.hyperlink.cz/Beskydy/>).

Svou rozlohou 116 000 ha je největší chráněnou krajinnou oblastí v Česku. Nadmořská výška zde má rozpětí od 350 m (Zubří) do 1323 m (Lysá hora).

Beskydy byly vyhlášeny chráněnou krajinnou oblastí z důvodu jejich přírodních hodnot. Mezi nejvýznamnější přírodní památky patří zejména původní horské pralesovité porosty, ve kterých se vyskytují vzácní karpatští živočichové a rostliny. Historickým soužitím člověka s přírodou zde vznikla pestrost ojedinělého typu krajiny. Prostředí CHKO Beskydy a to jak původní tak i dochované je významně ovlivňováno mnoha faktory, ke kterým patří lesní hospodářství, lesní zemědělství, turistika a cestovní ruch, výstavba a urbanizace území a myslivost. Proto cílem není pouze péče o existující krajinu, ale také její obnova a snaha nalézt rovnováhu mezi hospodářským a rekreačním využíváním krajiny a ochranou přírody (Voženílek 2002).

5.4 Euroregion Beskydy

V zájmovém území působí organizace Euroregion Beskydy. Euroregiony jsou nadnárodním typem svazků či sdružení měst a obcí. Cílem euroregionu je podpora a realizace projektů odrážející všechny formy spolupráce mezi smluvními stranami. Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice. Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni (Informace o Euroregionech 2006, <http://www.euroregion-beskydy.cz>).

Euroregion Beskydy zajišťuje přeshraniční spolupráci hraničních regionů Česka, Slovenska a Polska. Smlouva o spolupráci byla podepsána 9. června 2000. Spolupracují spolu Sdružení „Region Beskydy“ se sídlem ve Frýdku-Místku, Sdružení „Region Beskydy“ se sídlem v Bielsko-Bialej a Sdružení „Region Beskydy“ se sídlem v Žilině. Původně byl Euroregion Beskydy ustanoven v Polsku a spolupracovaly spolu příhraniční oblasti Polska a Slovenska. Později došlo k přidružení české strany - Regionu Beskydy do již existujícího Euroregionu Beskydy. Vznikl tak historicky první euroregion spojující hranice tří postkomunistických zemí. Výhodou regionu je možnost

žádat Evropskou unii o finanční prostředky na společné projekty (Informace o Euroregionech 2006, <http://www.euroregion-beskydy.cz>).

5.5 Charakteristika druhého bydlení v zájmovém území i s ohledem na jiné formy cestovního ruchu

V roce 1991 bylo v zájmovém území sečteno 8 020 rekreačních objektů, což znázorňuje tabulka č.1. Z celkového počtu trvale obydlených domů, který činil 6 833, vidíme převahu rekreačních objektů a tudíž významné postavení rekreační funkce v zájmovém území.

Tab. č.1: Základní údaje pro hodnocení druhého bydlení v CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek pro rok 1991

Obec	Rozloha v km ²	Rekreační objekty	Trvale obydlené domy	Chalupy
Bílá	56	103	112	41
Bocanovice	4	7	80	5
Čeladná	59	847	474	123
Dolní Lomná	27	224	194	8
Frýdlant nad Ostravicí	22	744	1536	64
Horní Lomná	25	128	93	19
Janovice	13	209	450	38
Komorní Lhotka	20	412	224	40
Košařiska	17	141	85	2
Krásná	44	646	185	128
Kunčice pod Ondřejníkem	20	891	512	50
Malenovice	13	359	86	31
Milíkov	9	52	287	23
Morávka	87	942	311	380
Mosty u Jablunkova	34	180	865	51
Ostravice	29	1224	491	69
Pražmo	4	53	180	21
Raškovice	9	235	371	67
Řeka	13	382	116	17
Staré Hamry	83	241	181	128
Celkem	589	8020	6833	1305

Zdroj: ČSÚ 1991

V SLDB 1991 byly sečteny i počty chalup, které v tomto roce tvořily 16 % z celkového počtu rekreačních objektů. Je tudíž zřejmé, že většina rekreačních objektů

(84 %) v této oblasti byla stavěna za účelem rekreace. Rozmístění rekreačních objektů v rámci jednotlivých obcí je znázorněno v grafu č. 1.

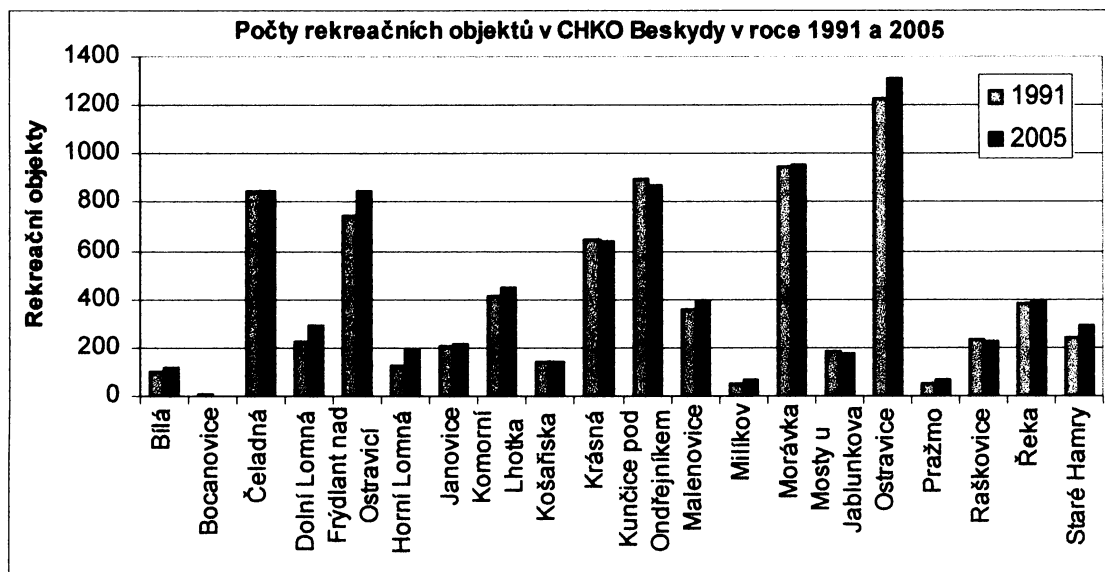
Nejvíce rekreačních objektů se nacházelo v obci Ostravice (1 224 rekreačních objektů), která patří mezi nejvýznamnější rekreační prostory Beskyd. Spolu s obcí Kunčice pod Ondřejníkem se řadí mezi obce s nejvyšší hustotou rekreačních objektů v CHKO Beskydy okresu Frýdek-Místek (44 rekreačních objektů / km²). Celková hustota v zájmovém území činila v roce 1991 14 objektů na km².

Podle ukazatele podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb, který v zájmovém území činil 54 %, můžeme říci, že funkce beskydských obcí je převážně rekreační. Obce Morávka, Krásná a Malenovice mají výraznou převahu rekreačního využití nad obytným. Z cca 80 % jsou stavby v těchto obcích využívány k rekreačním účelům. Hlavním důvodem je jejich poloha. Tyto obce se již nacházejí ve vyšších polohách Beskyd, jsou obtížněji dostupné, více zalesněné a pro trvalé bydlení nepřilíš vhodné. Avšak v minulosti byly tyto oblasti obydlené trvale. Z tohoto důvodu se v těchto obcích vyskytuje největší počet chalup připadající na 100 trvale obydlených domů. Například v obci Morávka činil tento podíl v roce 1991 122 %, z čehož vyplývá, že na 100 domů připadá 122 chalup. Souvisí to s polohou hlouběji v CHKO Beskydy a s tím spojeným zákazem výstavby rekreačních objektů v těchto oblastech, lidé proto využívají stará obydlí k rekreaci.

Ve sledovaném území připadlo v roce 1991 117 rekreačních objektů na 100 trvale obydlených domů. Tento ukazatel vypovídá o funkci daného území a také potvrdil to, že Beskydy jsou významně využívány pro rekreační účely.

Všechny vypočtené charakteristiky pro rok 1991 a 2005 se nacházejí v příloze č. 2 a 3 v tabulkách č. 5 a 6. Vzorce, podle kterých jsou charakteristiky spočteny, jsou uvedeny a vysvětleny v kapitole zabývající se metodikou.

Graf č. 1: Počty rekreačních objektů v obcích CHKO Beskydy (okres Frýdek-Místek) v roce 1991 a 2005

Zdroj: ČSÚ 1991, ČÚZK 2005

Tab. č. 2: Základní údaje pro hodnocení druhého bydlení v CHKO Beskydy okrese Frýdek-Místek pro rok 2005

Obec	Rozloha v km ²	Rekreační objekty	Trvale obydlené domy
Bílá	56	120	96
Bocanovice	4	3	87
Čeladná	59	842	510
Dolní Lomná	27	288	212
Frýdlant nad Ostravicí	22	842	1606
Horní Lomná	25	188	97
Janovice	13	213	475
Komorní Lhotka	20	444	259
Košaňska	17	144	82
Krásná	44	641	178
Kunčice pod Ondřejníkem	20	872	549
Malenovice	13	390	114
Milíkov	9	67	294
Morávka	87	955	305
Mosty u Jablunkova	34	177	912
Ostravice	28	1309	524
Pražmo	4	67	176
Raškovice	9	226	384
Řeka	13	390	125
Staré Hamry	85	289	157
Celkem	589	8467	7142

Zdroj: ČÚZK 2005

Jak již bylo výše zmíněno, SLDB v roce 2001 neposkytlo příliš kvalitní data týkající se druhého bydlení. Proto jsou v práci využity nejnovější data Českého úřadu zeměměřického a katastrálního a vypočítány ukazatele pro rok 2005, ale bez ukazatelů týkajících se chalup.

Celková hustota rekreačních objektů v zájmovém území se za sledované období nezměnila a stále činí 14 RO na km². Obcemi s nejvyšší hustotou jsou i nadále Kunčice pod Ondřejníkem a Ostravice.

V roce 2005 se v Beskydské části okresu Frýdek-Místek nacházelo 8 467 rekreačních objektů (viz tab. č. 2), což je o 447 více než v roce 1991. Nárůst počtu může být způsoben další výstavbou chat, ale také rozdílnými zdroji dat v obou rocích, což je nutné brát v úvahu. Předpoklad o stagnaci či poklesu rekreačních objektů v zájmovém území se tedy nepotvrdil.

Obcí s nejvyšším absolutním počtem rekreačních objektů je stále Ostravice, ve které počet rekreačních objektů vzrostl o 7 %, a to na 1 309. Rekreační objekty v této obci tvoří 15 % všech rekreačních objektů v zájmovém území. Z hlediska správního, obytného či obchodního významu pro obyvatele zájmového území je centrem město Frýdlant nad Ostravicí, ale co se týče rekreačního, turistického významu je centrem právě obec Ostravice. V ostatních rekreačně významných obcích jako je například Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem či Krásná počty rekreačních objektů poklesly.

Ve většině obcí za sledované období počet trvale obydlených domů narostl. Celkový počet trvale obydlených domů vzrostl v roce 2005 o 4 % na 7 142 oproti počtu 6 833 z roku 1991. V těchto obcích můžeme sledovat suburbanizační procesy charakteristické výstavbou nových domů pro trvalé bydlení.

Obce, ve kterých počet trvale obydlených domů klesl, se nachází hlouběji v CHKO Beskydy a v ochranných pásmech vodních zdrojů Šance a Morávka, které poskytují pitnou vodu pro široké okolí, což může znamenat výraznější omezování výstavby rodinných domů.

I přes působení suburbanizačních procesů v rekreačním zázemí Ostravské aglomerace nelze popřít stále velký rekreační význam Beskyd. Potvrzuje to i ukazatel charakterizující funkci území, který nám udává 4 % převahu rekreační funkce nad obytnou.

Již výše bylo zmíněno, že se Beskydy staly v 60. a 70. letech nejvýznamnější rekreační oblastí Ostravska a území bylo vyhlášeno oblastí cestovního ruchu s mezinárodním významem (Havrlant 2000). Avšak periferní postavení vzhledem ke zbytku republiky a problémy s vysokou nezaměstnaností celého Moravskoslezského kraje rozvoj cestovního ruchu brzdí. Jejich potenciál v rozvoji různých forem cestovního ruchu nelze popřít. Právě proto by se zde mohl cestovní ruch stát významným faktorem ovlivňující místní ekonomiku.

Jmenovaná horská oblast poskytuje možnosti celoroční rekreace, jak letní tak zimní, krátkodobé či dlouhodobé. Přírodní podmínky Beskyd nabízí dobré předpoklady pro lyžařské sporty (lyžařská střediska v Bílé, Čeladné, Malenovicích, Ostravici, Starých Hamrech), celoroční turistiku, myslivost apod. Beskydy a Pobeskydí náleží také k regionům s bohatou kulturní tradicí. Konají se zde různé kulturní akce, festivaly např. Janáčkovy Hukvaldy, Sochovy národopisné slavnosti, Mezinárodní folklórní festival a další (Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy 2005).

Značný rozvoj nyní zaznamenává obec Čeladná (provedeno terénní šetření), ve které bylo vybudováno golfové hřiště (Prosper Golg Club Čeladná), na němž se konají významné turnaje. Rozvíjejí se i jiné sportovní aktivity (výstavba jezdeckých stájí), podnikatelské záměry (výstavba hotelů) a z Čeladné se stává lukrativní místo pro podnikání právě v oblasti cestovního ruchu (Základní informace o obci Čeladná 2006, <http://www.webovestudio.cz/celadna/>). Záměry podnikatelů však mohou být v rozporu se zájmy majitelů objektů druhého bydlení.

Dalším významným místem zájmového území je podhorské město Frýdlant nad Ostravicí, které je také nazýváno „Bránou Beskyd“. Je výchozím místem mnoha turistických tras a cyklostezek. Patří mezi beskydská města vybavena dobrou infrastrukturou pro cestovní ruch. Je zde řada ubytovacích a stravovacích kapacit, kemp, sportovní zařízení např. tenisové haly, koupaliště, možnost paraglidingu a další.

Mezi oblastí regionálního významu patří město Frýdek-Místek, které je přirozeným centrem okresu a z hlediska cestovního ruchu má co nabídnout. Od zájmového území je vzdáleno cca 10 km. Je významným hospodářským, kulturním, sportovním a správním střediskem Pobeskydí. Frýdecký zámek s Muzeem Beskyd je nejvýznamnější historickou památkou města a dnes jedno z center kulturního dění. V blízkosti města se nachází zřícenina hradu Hukvaldy pocházející z druhé poloviny 13. století. Hukvaldy jsou rodištěm skladatele Leoše Janáčka a každoročně se zde pořádá

hudební festival Janáčkovy Hukvaldy. V okolí města se vyskytuje množství turistických a cyklistických stezek, přehrada Olešná a Baška, aquapark, sportovní hala atd.

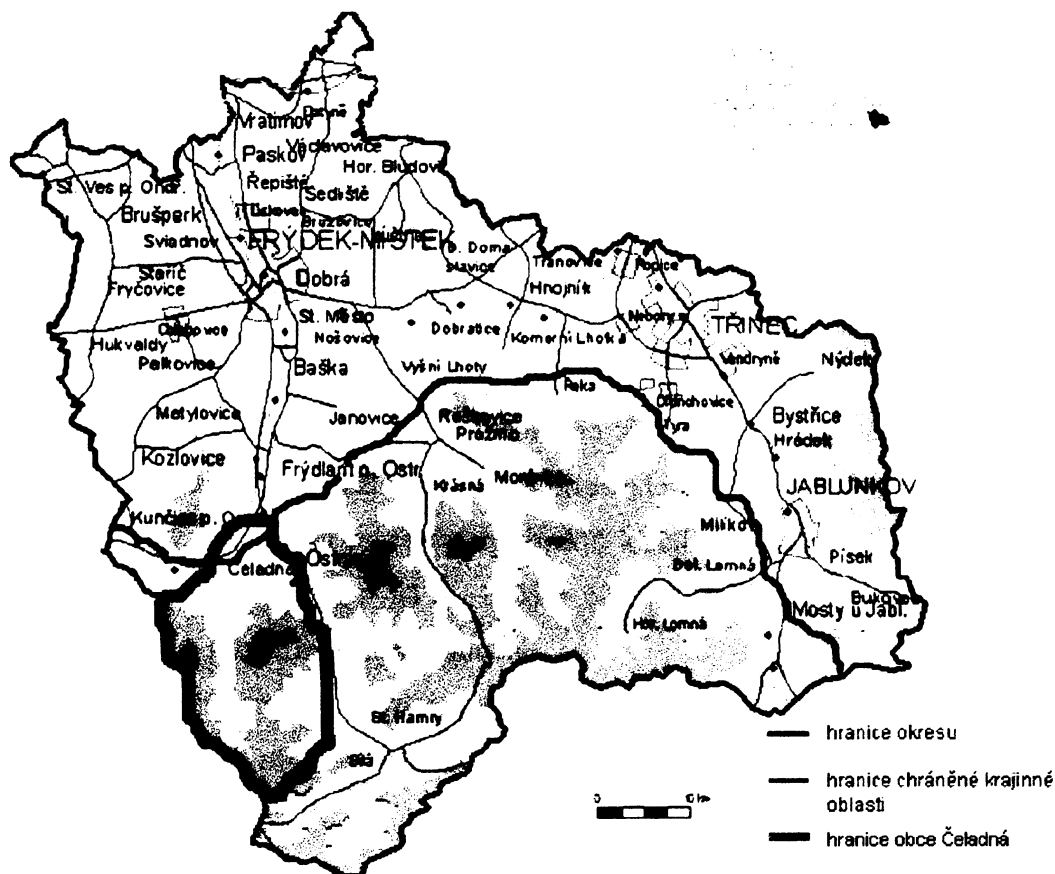
6. TERÉNNÍ PRŮZKUM

6.1 Charakteristika obce Čeladná

Obec je situována asi 5 km jihozápadně od Frýdlantu nad Ostravicí na úpatí Beskyd v údolí Čeladény a Ondřejnice. Rozprostírá se na ploše 59 km² a většina obce je hornatá, pokryta lesy a loukami (Základní informace o obci Čeladná 2006, <http://www.webovestudio.cz/celadna/>).

Obec leží na okraji CHKO Beskydy a nachází se v ní několik přírodních rezervací, v Podolánkách, na Kněhyni a Čertově mlýnu.

Obr. č. 4: Vymezení obce Čeladná

Zdroj: Vytvořeno autorkou v programu GIS

K 1.1.2006 zde žilo 2 213 obyvatel. V Čeladné dochází k nárůstu počtu obyvatel a saldo migrace je za poslední roky vždy kladné (Počty obyvatel v obcích

Moravskoslezského kraje, Český statistický úřad 2006, <http://www.czso.cz/>). Z těchto údajů můžeme usuzovat o atraktivitě Čeladné pro trvalé bydlení.

Čeladná je z hlediska dopravy dobře dostupná. Do obce je možno se dostat vlakem (trať číslo 323 Ostrava-Valašské Meziříčí) a nebo po silnici II. třídy číslo 483.

Tato horská obec patří k často navštěvovaným místům severní Moravy. Turistickou atrakcí je golfový areál (Prosper Golf Club), otevřený v roce 2001, spolu s jezdeckým areálem. Tyto areály se spíše orientují na movitější klientelu. Nyní probíhá výstavba lyžařského areálu v prostoru hor Kněhyně a Malá Stolová. Nabízí se zde hlavně možnost sportovního vyžití. V okolních horách se nachází množství turistických tras, cyklotras a běžeckých stop. (Základní informace o obci Čeladná 2006, <http://www.webovestudio.cz/celadna/>).

V obci se v roce 2005 nacházelo 842 rekreačních objektů a 510 trvale obydlených domů. Z čísel vyplývá jasná převaha rekreační funkce nad obytnou. Od roku 1991 do roku 2005 se počet objektů individuální rekreace snížil a naopak počet trvale obydlených domů se zvýšil. Vysvětlením může být transformace objektů druhého bydlení na objekty trvalého bydlení a výstavba nových rodinných domů. To ukazuje působení suburbanizačních procesů v této obci a možná pomalou přeměnu funkce obce. Z důvodu těchto možných změn jsem si právě tuto obec vybrala pro terénní průzkum a zajímalo mě, zda se tyto tendence přeměny funkce obce projeví i při dotazování s rekreanty.

Hustota rekreačních objektů se nezměnila za sledované období a stále činí 14 objektů na km². Na sto trvale obydlených domů připadalo v roce 1991 179 rekreačních objektů, v roce 2005 165. Podíl rekreačních objektů k celkovému počtu všech staveb dosahuje v obci přes 60 % (1991 = 64 %, 2005 = 62 %), což vypovídá o převládající rekreační funkci obce, jak již bylo výše zmíněno.

Rekreační chalupy tvořily v roce 1991 15 % všech rekreačních objektů. Na sto trvale obydlených domů připadalo 26 rekreačních chalup. Vypočtené hodnoty jsou zaznamenány v tabulce č. 3.

Tab. č. 3: Charakteristiky druhého bydlení v obci Čeladná za rok 1991 a 2005

Čeladná	1991	2005
Počet rekreačních objektů	847	842
Rozloha v km ²	59	59
Počet trvale obydlených domů	474	510
Počet chalup	123	
Hustota rekreačních objektů na km ²	14	14
Podíl RO na úhrnu všech staveb	64	62
Počet RO na 100 trvale obydlených domů	179	165
Podíl chalup na počtu RO	15	
Počet chalup na 100 TOD	26	

Zdroj: ČSÚ 1991, ČZÚK 2005

Poznámka: RO = rekreační objekty, TOD = trvale obydlené domy

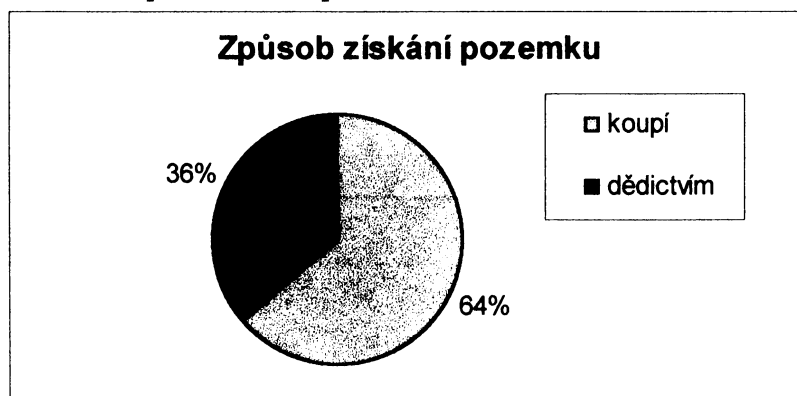
6.2 Výsledky šetření

6.2.1. Údaje o pozemcích

Majitel pozemku, na kterém se objekt druhého bydlení (dále jen ODB) nachází je buď přímo dotazovaná osoba nebo její rodinní příslušníci.

Ve většině případů došlo k nabytí pozemku koupí (64%). Zbýlých 36% majitelů pozemek zdědilo, což je vidět v grafu č. 2.

Graf č. 2: Způsob získání pozemku

Zdroj: Vlastní šetření

Majitele pozemků a na nich stojících chat lze dle výsledků šetření rozdělit do 3 skupin. První skupinou jsou majitelé, kteří pozemek koupili v 60. letech a poté na něm postavili chatu a dodnes ji využívají. Další skupina vlastníků pozemek i objekt zdědila a

rodina ji využívá od 60. let dodnes. Třetí skupinou vlastníků jsou ti, kteří pozemek i chatu koupili v posledních letech.

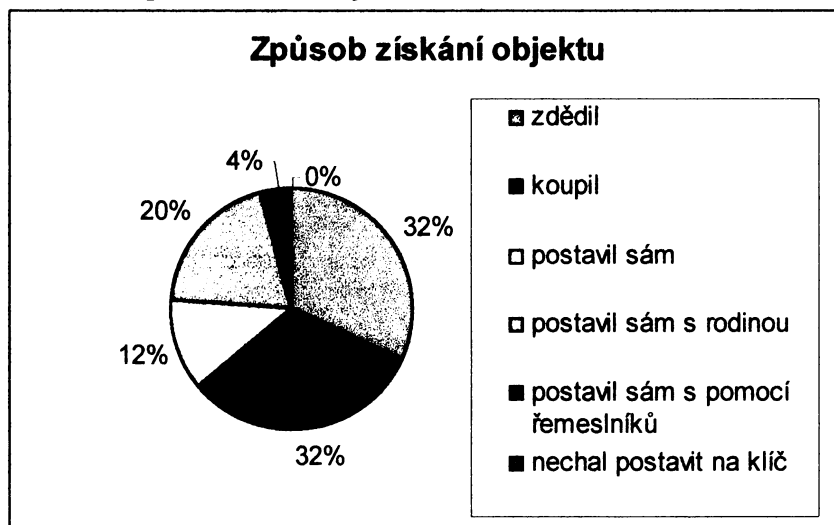
Plocha pozemků dosahuje hodnot od 90 m² až po maximálních 2300 m². Průměrná výměra pozemku je tedy 488 m².

6.2.2. Údaje o objektech individuální rekreace

Velikost zastavěné plochy činí v průměru 52 m². Rozpětí se pohybuje od 24 m² do 100 m².

Objekt vlastníci získali buď koupí (32 %), dědictvím (32 %) a nebo si jej postavili sami (sami, sami s pomocí rodiny, sami s pomocí řemeslníků). Tato třetí skupina, po součtu procent za jednotlivé podskupiny, má největší zastoupení. Ani jeden z dotazovaných si chatu nenechal postavit na klíč (graf č. 3).

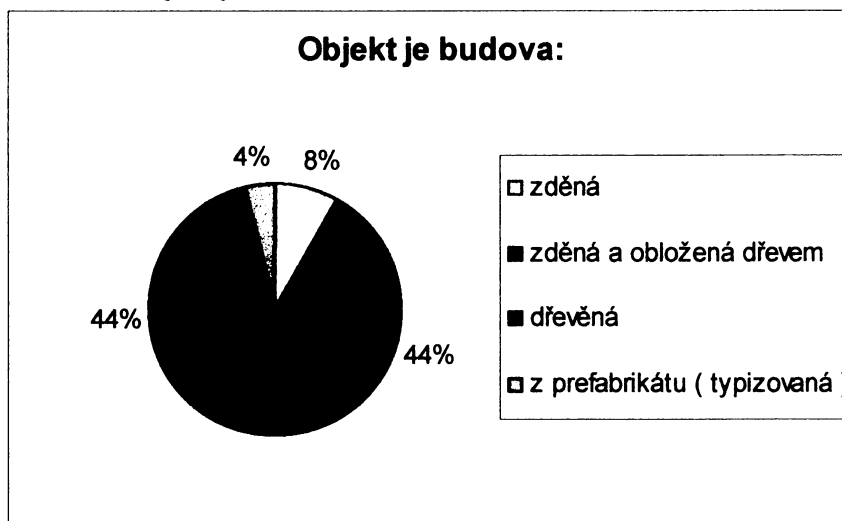
Graf č. 3: Způsob získání objektu

Zdroj: Vlastní šetření

Podle materiálu, z něhož jsou objekty zhotoveny, převažují budovy zděné a obložené dřevem (44 %) a objekty celodřevěné (44 %). Z 8 % jsou budovy zděné a pouze 4% jsou objekty z prefabrikátu (typizované). Procentuální rozložení je ztvárněno v grafu č. 4.

Graf č. 4: Objekt je budova

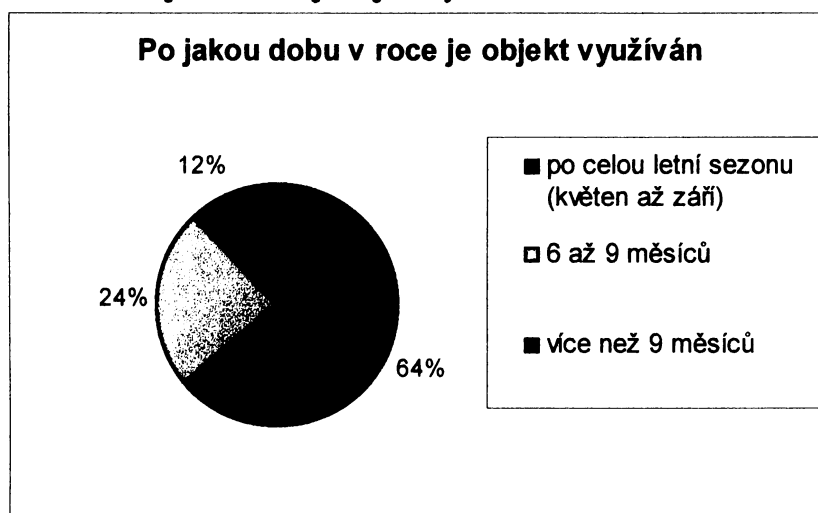

Zdroj: Vlastní šetření

Průměrný počet obyvatelných místností v objektu činí 2,8 místností s průměrným počtem lůžek 5,5. Objekty jsou průměrně využívány 1,9 rodinami, což je v průměru 5,3 osob.

Z grafu č. 5 lze vidět, že 64 % dotazovaných tráví v objektech celou letní sezónu, která trvá od května po září. 6 až 9 měsíců v roce tráví ve svých objektech 24 % a 12 % dotazovaných využívá chatu více než 9 měsíců v roce, což můžeme považovat za celoroční využívání.

Graf č. 5: Po jakou dobu je objekt využíván

Zdroj: Vlastní šetření

Při otázce, jak hodláte objekt využívat v budoucnu, výrazná většina (92 %) odpověděla, že pouze k rekreaci (viz graf č. 6). Vyplývá to z vybavenosti objektů (v chatové lokalitě se nenachází vodovod a kanalizace) a ve většině případů nemožností přebývat v objektu v zimních obdobích. Pouhých 12 % dotazovaných využívá svoji chatu více než 9 měsíců v roce. K trvalému bydlení se přiklonilo pouze 8 % dotazovaných a již při pohledu na objekt, bylo zřejmé, že se jedná o objekty zděné, mnohem větší, lépe vybavené apod. Z výsledků šetření nelze předpokládat, že by se objekty druhého bydlení měnily na objekty pro trvalé bydlení. Samozřejmě je nutné uvědomit si, že šetření bylo provedeno s nízkým počtem respondentů a v jedné chatové lokalitě, proto výsledky nemusí reprezentovat názory všech chatařů v obci. Změna funkce objektů druhého bydlení a jejich přeměna na objekty trvalého bydlení je aktuální otázkou rozvoje obytné funkce.

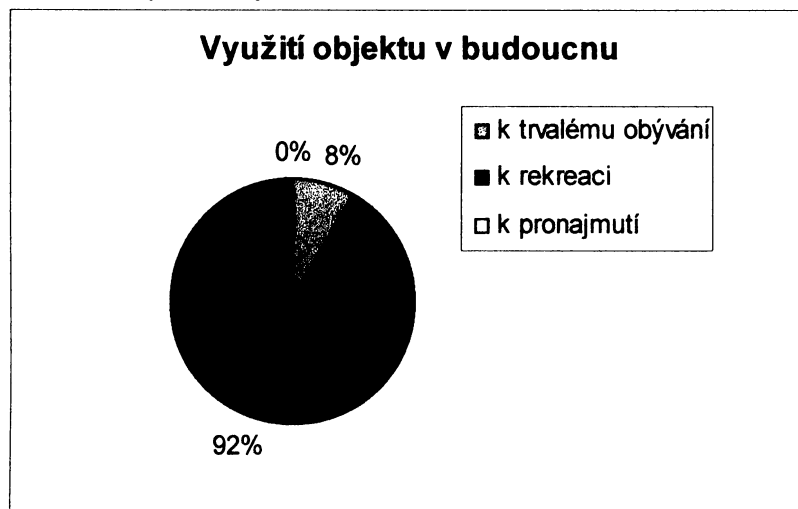
K rozvoji obytné funkce v území dochází třemi různými způsoby:

1. přístavbou, nástavbou, rekonstrukcí a modernizací bytového fondu
2. novou výstavbou
3. přeměnou druhého bydlení na trvalé bydlení (Fialová 2000)

V Čeladné můžeme spíše předpokládat výstavbu zcela nových objektů pro trvalé bydlení.

Nikdo z rekreantů v budoucnu nechce objekt pronajímat. Nelze tudíž předpokládat rozvoj volného cestovního ruchu.

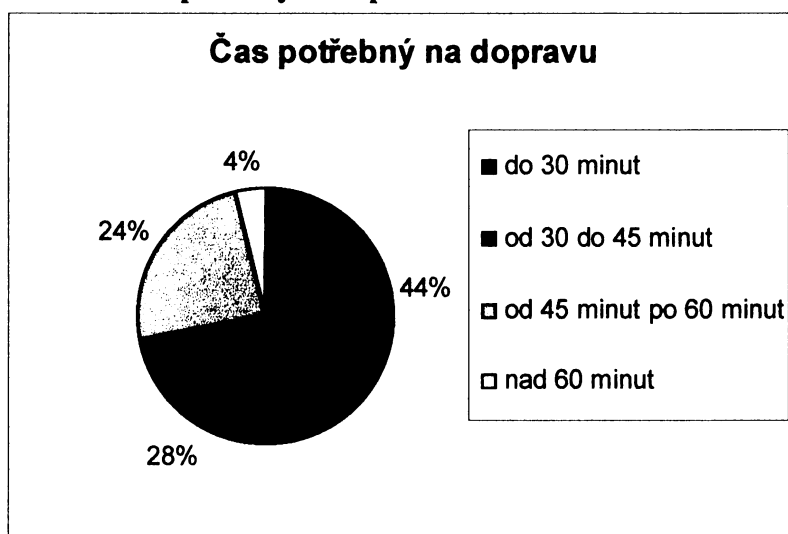
Graf č. 6: Využití objektu v budoucnu

Zdroj: Vlastní šetření

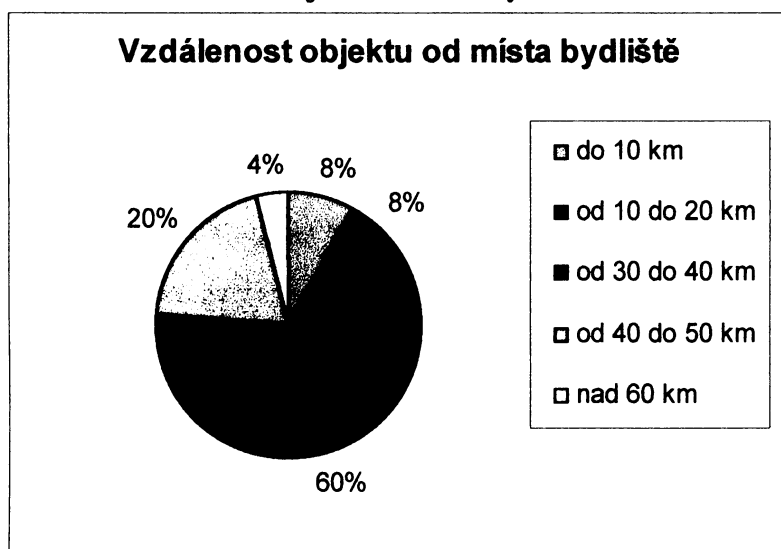
Více než 40 % respondentů je schopno se dopravit do své rekreační lokality do 30 minut (viz graf č. 7). 60 % dotazovaných dojíždí od 30 do 40 km, což lze vyčíst z grafu č. 8. Souvisí to samozřejmě s tím, odkud rekreatanti přijíždějí. Většina rekreatantů bydlí v Ostravě (64 %), která je vzdálena od Čeladné do 40 km. Ostatní rekreatanti přijíždějí z blízkých měst, jako je Karviná, Havířov, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí. Nejvzdálenějším městem, z něhož rekreatanti přijíždějí, je Orlová. Ta spadá do skupiny nad 60 km. Čeladná má dobré dopravní spojení. V obci poblíž chatové lokality se nachází také železniční stanice.

Graf č. 7: Čas potřebný na dopravu

Zdroj: Vlastní šetření

Graf č. 8: Vzdálenost objektu od místa bydliště

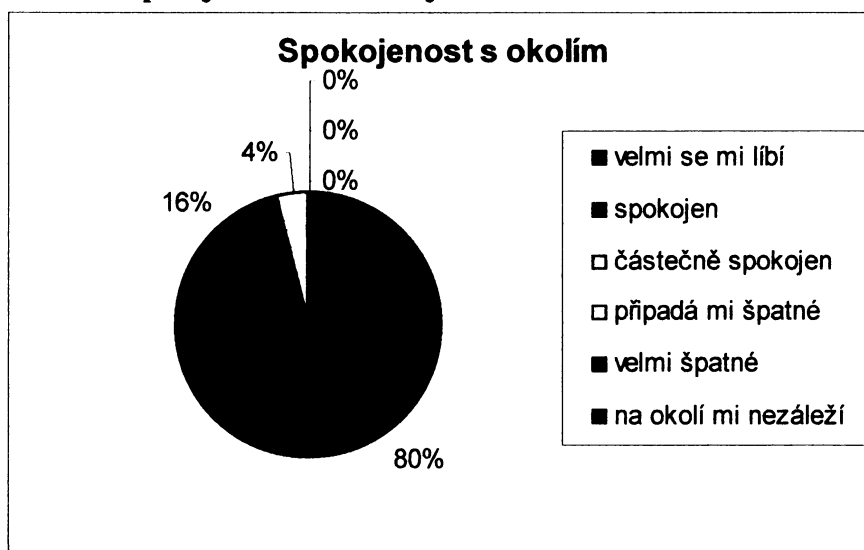

Zdroj: Vlastní šetření

Většina rekreatantů pořádá se svými sousedy nějaké akce (64 %). Při výběru z možností akce pracovní, sportovní, kulturní či jiné, všichni označili možnost kulturní akce, pod kterými si můžeme představit např. táboráky, taneční zábavy apod. Zbylá skupina dotazovaných se sousedy žádné akce nepořádá.

Již při komunikaci s rekreanty bylo zřejmé, že většina jich je v chatové lokalitě spokojena (viz graf č. 9). 80 % chatařům se okolí objektů velmi líbí. Nikdo z rekreatantů na otázku, jak se Vám líbí okolí objektu, neodpověděl negativně.

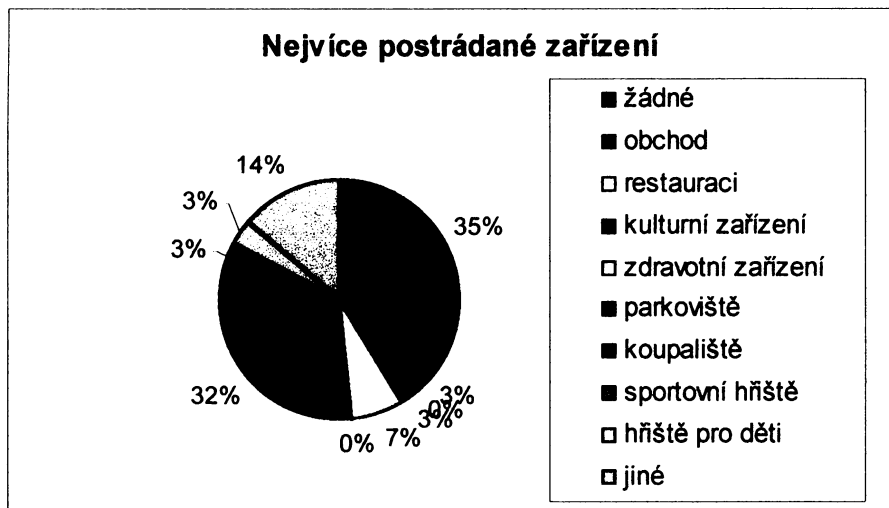
Graf č. 9: Spokojenost s okolím objektu

Zdroj: Vlastní šetření

Při zjišťování v terénu vyplynulo, že 34 % rekreatantů nechybí žádná zařízení v okolí jejich chatové lokality (viz graf č. 10). Obec Čeladná je poměrně dobře vybavena, jelikož se v poslední době rozvíjí i obytná funkce v obci. Také se zde buduje nový lyžařský vlek. Většina rekreatantů tráví veškerý čas u objektu a zásoby potravin si sebou dovezou sami. Další třetině dotazovaných chybí v blízkosti koupaliště, které do nedávné doby v Čeladné bylo a nyní se nepoužívá. 14 % dotazovaných zvolilo možnost odpovědi jiné zařízení a většina z nich se shodla na vodovodu a kanalizaci, které v chatové lokalitě nejsou a jsou pouze v níže položených oblastech obce. Musejí tudíž používat vlastní studny a žumpy. Zbylí dotazovaní by v blízkosti uvítali např. sportovní hřiště, hřiště pro děti, kulturní či zdravotní zařízení a nebo další obchod.

Graf č. 10: Nejvíce postrádané zařízení

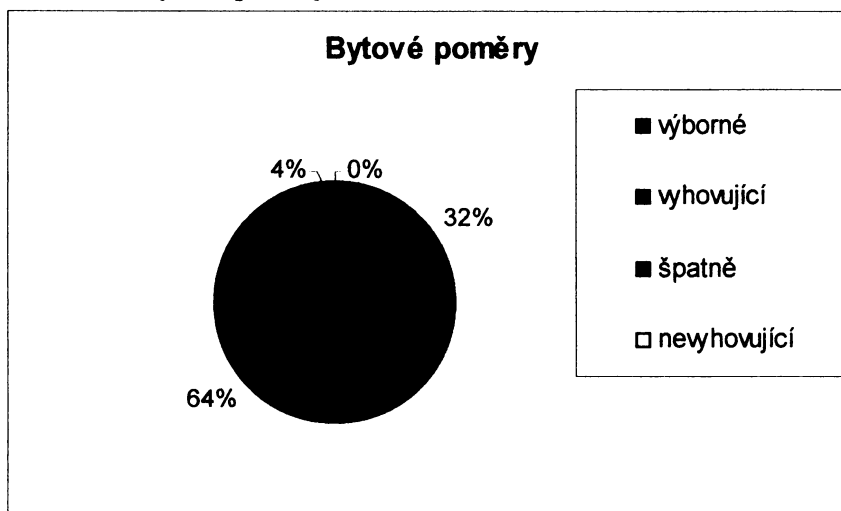

Zdroj: Vlastní šetření

6.2.3. Údaje o bydlišti

Jak již bylo výše zmíněno, většina rekreatantů dojíždí za individuální rekreací z Ostravské aglomerace. Všichni bydlí v bytech 1. kategorie a nejčastěji ve dvou či třípokojevých bytech. Z grafu č. 11. lze vyčíst, že 64 % dotazovaných tvrdí, že má vyhovující bytové poměry a s okolím trvalého bydliště je většina spokojena. Možná proto i nadále chtějí rekreatanti své rekreační objekty využívat pouze k rekreaci a nemají potřebu je měnit na objekty trvalého bydlení. Rekreační objekty jsou využívány poměrně často a dotazovaní netráví volný čas v místech svého trvalého bydliště.

Graf č. 11: Bytové poměry

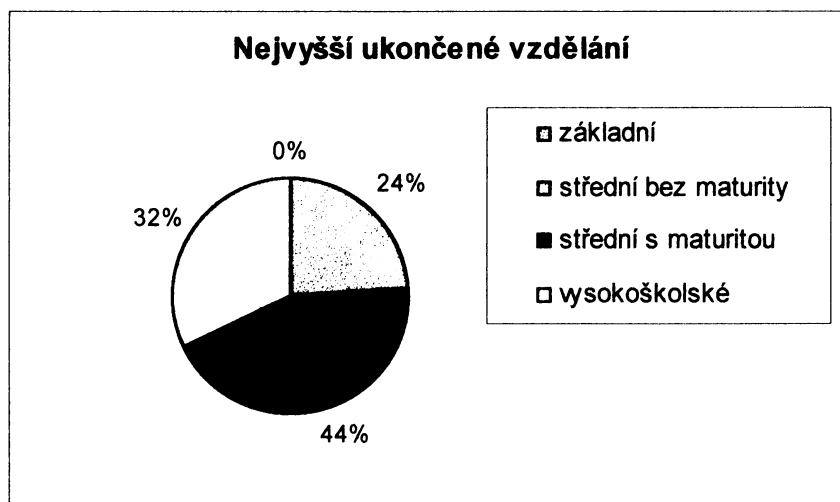

Zdroj: Vlastní šetření

6.2.4. Údaje o dotazovaném

Ukončené vzdělání respondentů je cca ze tří čtvrtin středoškolské, a to buď s maturitou nebo bez ní. Zbýlý počet dotazovaných má vysokoškolské vzdělání (viz graf č. 12).

Graf č. 12: Nejvyšší ukončené vzdělání

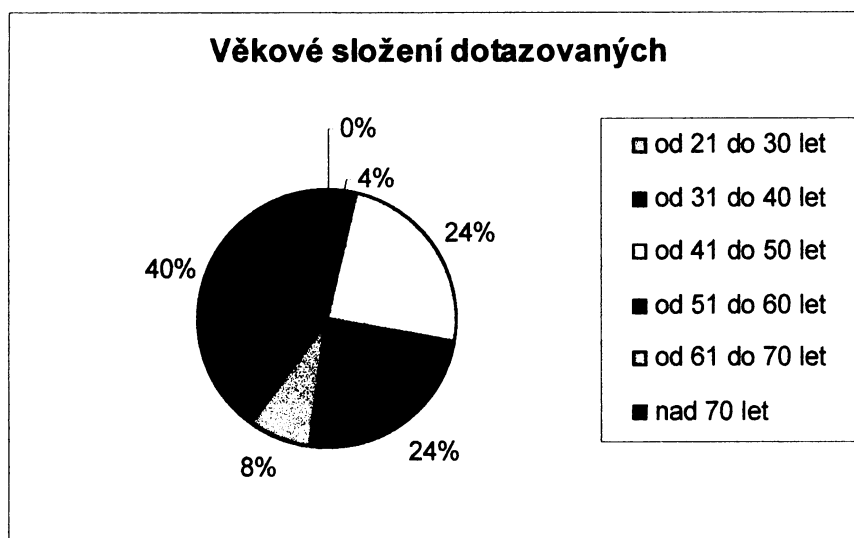

Zdroj: Vlastní šetření

Z hlediska ekonomické aktivity lze počet dotazovaných rozdělit na 2 skupiny. První skupinu tvoří důchodci (48 %) a druhou skupinou jsou zaměstnanci (52 %), převážně v těžkém průmyslu a ve službách.

V dotazníkovém šetření bylo zjištěno, že osoby v kategorii od 41 do 60 let představují polovinu všech respondentů (48 %), což můžeme vidět v grafu č. 13. Lidé starší 70 let jsou také často zastoupeni (40 %). Vyplývá to i z toho, že cca polovina dotazovaných jsou důchodci.

Graf č. 13: Věkové složení dotazovaných

Zdroj: Vlastní šetření

Co se týče rodinného stavu, je 76 % dotazovaných osob ženatých či vdaných. Zbýlé procento rekreantů se dělí na ovdovělé a rozvedené.

6.3 Srovnání výsledků dotazníkových šetření

V roce 2003 bylo provedeno dotazníkové šetření ve stejné obci, jako je tomu v předložené práci, a to J. Rusnokovou (2004) z Ostravské univerzity. V obci Čeladná provedla výzkum v lokalitách Nad Nádražím, Podolánkách, Pod Smrčkem a v lokalitě Sruby. J. Rusnoková také použila dotazník D. Fialové, proto jsou výsledky srovnatelné.

Při srovnání výsledků obou průzkumů byly zjištěny podobné tendence, avšak v některých otázkách lze nalézt i odlišné odpovědi. Vybrané charakteristiky jsou srovnány v tabulce č. 4.

Tab. č. 4: Srovnání výsledků dotazníkových šetření

Vybrané charakteristiky	Bartolomová 2006	Rusnoková 2003
Získání pozemku koupí	64%	71%
Získání pozemku dědictvím	36%	25%
Průměrná výměra pozemku	488 m ²	591 m ²
Průměrná velikost zastavěné plochy	52 m ²	53 m ²
Objekt je budova zděná a obložená dřevem	44%	41%
Průměrný počet obyvatelných místností v objektu	2, 8	3,0
Průměrný počet lůžek v 1 objektu	5,5	4,0
Průměrný počet rodin využívajících 1 objekt	1,9	1,0
Průměrný počet osob využívajících 1 objekt	5,3	4,0
Využívání objektu v budoucnu - k rekreaci	92%	83%
Využívání objektu v budoucnu - k trvalému bydlení	8%	14%
Využívání objektu v budoucnu - k pronájmu	0%	1%
Trvalé bydliště rekreatů - Ostrava	64%	75%
Spokojenost v chatové lokalitě - velmi se mi líbí	80%	63%
Pořádají se sousedy nějaké akce	ANO 64 %	ANO 37 %
Nejvíce postrádané zařízení - žádné	34%	37%
Nejvíce postrádané zařízení - koupaliště	32%	45%
Bytové poměry - vyhovující či výborné	96%	97%
Nejvyšší ukončené vzdělání - středoškolské	68%	72%
Respondenti - 41-60 let	48%	50%
Respondenti - vdání či ženatí	76%	84%

Zdroj: Vlastní šetření 2006, Rusnoková 2003

Výsledky se převážně shodují v otázkách, které se týkají údajů o samotném objektu, jeho velikosti, která se průměrně pohybuje kolem 50 m² nebo materiálu, z něhož jsou objekty vyrobeny. Většina majitelů získala pozemek i objekt koupí a ani jeden z dotazovaných si objekt nenechal postavit na klíč. Většina respondentů obou šetření představovala osoby v kategorii od 41 – 60 let se středoškolským vzděláním, kteří byli vdání či ženatí, žijící ve vyhovujících či výborných bytových poměrech převážně v Ostravě.

Rozdílná odpověď se vyskytuje v otázce průměrné velikosti pozemku, která činí v případě J. Rusnokové přibližně o 100 m² více než v mém šetření. Rozdílnost můžeme přikládat většímu počtu šetřených lokalit. Jiný výsledek se nachází také v otázkách o průměrném počtu lůžek v jednom objektu, který je o 1,5 lůžko vyšší v mém šetření. Z tohoto vyplývá i rozdílnost v průměrném počtu rodin využívajících jeden objekt. Zásadní neshodující se odpověď se zabývá pořádáním společných akcí se sousedy, kdy v šetření z roku 2003 63 % nepořádá se sousedy žádné akce a v roce 2006 64 % respondentů akce se sousedy pořádá.

Důležitou částí šetření byly otázky týkající se využití objektů v budoucnu. V šetření J. Rusnokové představují největší podíl chataři (83 %), kteří i nadále hodlají svůj objekt využívat pouze k rekreaci. Z odpovědí jí vyplynulo, že 14 % dotazovaných se rozhodlo svůj objekt využívat k trvalému bydlení. Tento výsledek je vyšší než v mém šetření. Domnívám se, že vliv na výsledky mohl mít větší počet respondentů a také to, že J. Rusnoková prováděla výzkum ve více lokalitách, které mohly být lépe vybaveny k trvalému bydlení.

Podobný výsledek výzkumu vyšel i D. Fialové (2000) ze zázemí Prahy, kde 14 % respondentů počítá se změnou funkce svého objektu a potvrzuje tímto její hypotézu o transformaci objektů druhého bydlení v zázemí Prahy.

7. ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce je charakterizovat a zhodnotit stav a vývoj druhého bydlení v zájmovém území, tj. v obcích chráněné krajinné oblasti Beskydy v okrese Frýdek-Místek.

Beskydy byly a jsou významným rekreačním střediskem severní Moravy. Díky svým přírodním podmínkám a poloze jsou vyhledávanou rekreační oblastí. Řadí se mezi pět nejvýznamnějších oblastí s vysokou koncentrací druhého bydlení.

V úvodní kapitole jsou položeny dvě hlavní výzkumné otázky této práce. První je založena na předpokladu, že dochází ke stagnaci počtu rekreačních objektů. Druhou výzkumnou otázkou je, že dochází ke změně funkcí obcí. Obě otázky či teze spolu velice úzce souvisí.

První teze se nepotvrdila, jelikož počet objektů individuální rekreace mezi roky 1991 a 2005 v zájmovém území narostl (podrobné výsledky jsou rozebrány v kapitole č. 5.5). Nárůst v roce 2005 byl ale pouze 5% oproti původního stavu roku 1991. Významnou roli zde hraje i srovnatelnost dat, která mohla výsledky ovlivnit. Trend stagnace počtu objektů individuální rekreace můžeme zaznamenat v zázemí Prahy. V Beskydech se tedy projevuje opožděný vývoj oproti zbytku republiky, jak již bylo zmíněno v kapitole o vývoji druhého bydlení v Beskydech. Opožděný vývoj ovlivňuje hierarchická difúze, která se projevovala jak při vzniku druhého bydlení, tak i nyní při jeho stagnaci a přeměně. To znamená, že ke změnám dochází nejprve v hierarchicky výše postavených oblastech (Praha a její zázemí) a později v těch níže postavených (Ostrava a její zázemí). Pokud se podíváme na počty objektů individuální rekreace podrobněji v rámci jednotlivých obcí, zjistíme, že v některých obcích došlo ke stagnaci počtu objektů i k jejich poklesu. Jedná se například o obce Krásná, Kunčice pod Ondřejníkem, které patří mezi významné rekreační oblasti Beskyd a můžeme zde předpokládat postupnou změnu funkce obce z rekreační na obytnou. Z toho vyplývá, že k trendu stagnace či snižování počtu rekreačních objektů také v Beskydech dochází, ale zatím v menší míře a pouze v některých obcích.

Počet trvale obydlených domů za zkoumané období narostl. Souvisí to se suburbanizačními procesy spojenými s výstavbou rodinných domů v širším zázemí velkých měst a v kvalitnějším přírodním prostředí. Dalším důvodem může být transformace objektů druhého bydlení na objekty pro trvalé bydlení. Tyto dva

zmiňované důvody patří mezi základní trendy v druhém bydlení nejen v zázemí Prahy, ale i v jiných zázemích větších měst v posledním desetiletí. Zájmové území má však stále převážně rekreační funkci. Lze tedy říci, že druhá teze o změně funkcí obcí se v Beskydech projevuje, ale zatím platí pouze u některých obcí.

Dle M. Kučery (2001) bude případů transformace druhého bydlení přibývat a to pod podmínkou celoroční obyvatelnosti, dopravní dostupnosti, zlepšení úrovně zásobování a také dostupnosti lékaře.

V rámci této bakalářské práce bylo provedeno dotazníkové šetření v obci Čeladná. Z výsledků lze sledovat určité trendy, je však nutné si uvědomit, že vzorek dotazovaných byl malý (25 respondentů).

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že ve sledované lokalitě obce Čeladná bude mít rekreační funkce stále významné postavení a většina rekreantů své objekty nebude měnit na objekty pro trvalé bydlení (viz. kapitola č. 6. Výsledky šetření). Avšak údaje statistického úřadu, které jsem zmiňovala již výše, ukazují, že se od roku 1991 do roku 2005 počet objektů druhého bydlení snížil (v roce 1991 847 ODB na 842 v roce 2005). Z výsledků provedeného dotazníkového šetření nevyplývá další výrazná transformace v budoucnu. Otázkou zůstává, jak moc výsledky dotazníkového šetření odpovídají skutečnosti a také to, zda by výsledky nebyly jiné, pokud by bylo šetření provedeno v jiné chatové lokalitě a s větším počtem respondentů.

Na základě zjištěných informací nelze předpokládat, že by majitelé objektů individuální rekreace v obci Čeladná tyto objekty pronajímali návštěvníkům Beskyd. Hlavním důvodem je silná citová vazba k danému místu, ale i k celé rekreační lokalitě. Dalším důvodem je také vyšší věk dotazovaných a s tím spojené možné potíže zvykat si na nové prostředí.

Lze předpokládat, že v obci bude docházet k další výstavbě nových rodinných domů jako projev výrazné suburbanizace, která bude měnit charakter obce. Jedná se o rodinné domy splňující i rekreační funkci.

SEZNAM LITERATURY:

- BIČÍK, I. a kol. (2001): Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, 168 s.
- DOHNAL, V. a kol. (1985): Rajonizace cestovního ruchu, MERKUR Praha, 167 s.
- DOMALEWSKI, P. (2003): Druhé bydlení v zázemí města Plzně. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 106 s.
- FIALOVÁ, D. (1992): Současný stav a perspektivy rekreačních lokalit v těsném zázemí Prahy. Diplomová práce. KERG PřF UK Praha, 70 s.
- FIALOVÁ, D. (2000): Transformace druhého bydlení (v zázemí Prahy). Dizertační práce, KSGRR PřF UK Praha, 130 s.
- FIALOVÁ, D. (2001 a): Informační základna o územním rozložení objektů individuální rekreace v Česku. In: Bičík, I. a kol.: Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s. 19-24
- FIALOVÁ, D. (2001 b): Problematika druhého bydlení, okres Frýdek-Místek. KSGRR PřF UK Praha
- FIALOVÁ, D. (2004 a): Okolnosti podmiňující vznik a vývoj druhého bydlení v Česku. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s. 38-48
- FIALOVÁ, D. (2004 b): Počet objektů druhého bydlení v okresech ČR na 1 km². In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s. 253
- HALL, C.M., PAGE, S.J. (1999): The geography of tourism and recreation. Routledge London, 309 s.
- HAMPL, M., GARDAVSKÝ, V., KÜNHIL, K.(1989): Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR, Univerzita Karlova, Praha 1989, 255 s.
- HAVRLANT, J. (2000): Beskydy, transformace pohraniční oblasti. Spisy přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity Ostrava sv. č. 128/2000, PřF Ostravská Univerzita, 125 s.
- HAVRLANT, J. (2004): Vývoj druhého bydlení v Moravskoslezských Beskydech. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s. 131-140
- HRALA, V. (1997): Geografie cestovního ruchu. IDEA SERVIS, Praha, 168 s.
- KOLÁČKOVÁ, P. (2002): Specifika individuální rekreace v rekreačním prostoru Frýdlant nad Ostravicí-Malenovice. Diplomová práce, KSGRR PřF Ostravské Univerzity v Ostravě, 82 s.
- KOWALCZYK, A. (1994): Geograficzno-społeczne problemy zjawiska „drugich domów“. Uniwersytet Warszawski, 178 s.
- KOWALCZYK, A. (2000): Geografia turystyki. Wydawnictwo Naukowe PWN SA Warszawa, 287 s.

KUČERA, M. (2001): Soupis objektů individuální rekreace při Sčítání lidí, domů a bytů 1991 (geneze, průběh, výsledky). In: Bičík, I. a kol.: Druhé bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s.11-18

MARIOT, P. (1983): Geografia cestovného ruchu. VEDA Bratislava, 245 s.

Mikroregion Frýdlantsko-Beskydy (2005). Zájmové sdružení Frýdlantsko-Beskydy, Frýdek-Místek, 15 s.

PÁSKOVÁ, M., ZELENKA, J.(2002): Výkladový slovník cestovního ruchu. MMR, Česká republika, 448 s.

RUSKOVÁ, D., ŠTÝRSKÝ, J. (1997): Geografie cestovního ruchu a dějiny kultury pro cestovní ruch. GAUDEAMUS Hradec Králové, 243 s.

RUSNOKOVÁ, J. (2004): Vývoj druhého bydlení v rekreačním prostoru Čeladná a Kunčice pod Ondřejníkem. Diplomová práce, KSGRR PřF Ostravské Univerzity v Ostravě, 75 s.

SOUKUP, V., DAVID, P. (1998): Průvodce po Čechách, Moravě, Slezsku – Beskydy západ. Soukup a David, Praha, 159 s.

Statistický lexikon obcí České republiky 1992, SEVT Praha 1994, 892 s.

Statistický lexikon obcí České republiky 2005, Ottovo nakladatelství s.r.o. Praha 2005, ČSÚ, MV ČR

ŠULCOVÁ, K. (2004): Cestovní ruch a druhé bydlení na Jablonecku. Diplomová práce. KSGRR PřF UK Praha, 115 s.

VAŠKO, M. (2002): Cestovní ruch a regionální rozvoj. Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 95 s.

VÁGNER, J. (1994): Současný stav a perspektivy rekreace na Berounsku (se zaměřením na individuální krátkodobou rekreaci a region Hostomicko). Diplomová práce. KERG PřF UK Praha, 95 s.

VÁGNER, J. (1999): Geografické aspekty druhého bydlení v České republice. Dizertační práce, KSGRR PřF UK Praha, 201 s.

VÁGNER, J. (2004): Druhé bydlení jako objekt geografického výzkumu. In: Vágner, J., Fialová, D. a kol.: Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha. s. 20-25

VÁGNER, J., FIALOVÁ, D. a kol. (2004): Regionální diferenciacie druhého bydlení v Česku. KSGRR PřF UK Praha, 286 s.

VOŽENÍLEK, V. a kol. (2002): Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky. PřF Univerzity Palackého v Olomouci

WEISSMANNOVÁ, H. a kol. (2004): Chráněná území České republiky. Svazek X.- Ostravsko. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 456 s.

SEZNAM OSTATNÍCH PRAMENŮ:

Základní údaje o CHKO Beskydy 2006, internet: <http://nature.hyperlink.cz/Beskydy/> ,
21.4.2006

Informace o Euroregionech 2006, <http://www.euroregion-beskydy.cz/regiony/index.php?&id=1>, 2.5.2006

Základní informace o obci Čeladná 2006, <http://www.webovestudio.cz/celadna/?set=cz-53944>, 2.5.2005

Počty obyvatel v obcích Moravskoslezského kraje, Český statistický úřad 2006,
[http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/310DA17E02FE4C4AC125715C0044145F/\\$File/ObceMSkraj_1_1_06.xls](http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/310DA17E02FE4C4AC125715C0044145F/$File/ObceMSkraj_1_1_06.xls), 27.6.2006

PŘÍLOHA č. 1

Druhé bydlení v Beskydech
Bakalářská práce
Příloha č. 1

DOTAZNÍK PRO ANKETNÍ PRŮZKUM

- 1 Název katastrálního území:
- 2 Název sídelní lokality:
- 3 Číslo popisné:

Údaje o pozemku

- 4 Kdo je vlastník pozemku:
dotazovaný	1
manžel(ka)	2
děti	3
rodiče	4
obec	5
ostatní	6
-

- 5 Způsob získání pozemku:
koupí	1
dědictvím	2
pronajmutím	3
přídělením od orgánu st. správy	4
jiným způsobem	5
- v roce:

- 6 Půdorysná plocha (výměra) pozemku: (m²)

Údaje o objektu

- 7 Zastavěná plocha: (m²)

- 8 Jak jste objekt získal:
zdědil	1
koupil	2
postavil sám	3
postavil sám s rodinou	4
postavil sám s pomocí řemeslníků	5
nechal postavit na klíč	6
-

- 9 Od kterého roku je objekt využíván:

- 10 Objekt je budova:
zděná	1
zděná a obložená dřevem	2

dřevěná	3	
z prefabrikátu (typizovaná)	4	
vícepodlažní	5	
jednopodlažní	6	
podsklepená	7	
s půdou	8	<input type="text"/>

11 Počet obyvatelných místností v objektu:

12 Kolik rodin objekt využívá:
kolik je to osob:
z toho dětí do 15 roků:

13 Po jakou dobu v roce je objekt využíván:

a) méně jak jeden víkend měsíčně 1
zhruba jeden víkend měsíčně 2
více jak dva víkendy měsíčně 3

b) po celou letní sezonu (květen až září) 1
6 až 9 měsíců 2
více než 9 měsíců 3

c) v době dovolených 1
v době školních prázdnin 2

14 Jak hodláte objekt využívat v budoucnu:

k trvalému obývání 1
k rekreaci 2
k pronajmutí 3
k jiným účelům 4
nevím 5

15 Objekt máte vzdálen od svého bydliště:

do 10 km 1
od 10 do 20 km 2
od 20 do 30 km 3
od 30 do 40 km 4
od 40 do 50 km 5
od 50 do 60 km 6
nad 60 km 7

16 Čas potřebný na dopravu:

do 30 minut 1
od 30 do 45 minut 2
od 45 minut po 60 minut 3
nad 60 minut 4

17 Kolik asi roků již toto místo navštěvujete:

18 Pořádáte se sousedy nějaké společné akce:

ne 1
ano pracovní 2
sportovní (sportovní utkání, dětské dny) 3

kulturní (táboráky, taneční večery)	4	
jiné	5	
Kolik asi lidí se jich účastní		

19 Jak se Vám líbí okolí objektu:

velmi se mi líbí	1	
spokojen	2	
částečně spokojen	3	
připadá mi špatné	4	
velmi špatné	5	
na okolí mi nezáleží	6	

20 Jaké zařízení v blízkosti objektu nejvíce postrádáte:

žádné	1	
obchod	2	
restauraci	3	
kulturní zařízení	4	
zdravotní zařízení	5	
parkoviště	6	
koupaliště	7	
sportovní hřiště	8	
hřiště pro děti	9	
jiné	10	

Údaje o bydlišti

21 Kde bydlíte:

město:	
část města:	

22 V jakém bytě (domu) bydlíte:

státní byt	1	
byt v domě soukromého majitele	2	
byt v osobním vlastnictví	3	
podnikový byt	4	
družstevní byt	5	
vlastní rodinný domek	6	
podnikový rodinný domek	7	
ubytovna, hotel	8	
jinde	9	

23 V bytě jaké kategorie žijete:

24 Kolik má Váš byt obytných místností:

Kolik lidí v bytě trvale žije:

25 Jaké jsou Vaše bytové poměry:

výborné	1
vyhovující	2
špatně	3

nevyhovující	4	<input type="text"/>
--------------	---	----------------------

26 Jak se Vám líbí okolí trvalého bydliště

velmi se mi líbí	1	
spokojen	2	
částečně spokojen	3	
připadá mi špatné	4	
velmi špatné	5	
na okolí mi nezáleží	6	<input type="text"/>

27 Prostředí Vašeho bydliště můžete charakterizovat jako:

typické městské sídliště	1	
rušné městská ulice	2	
tišší postraní městská ulice	3	
vilová čtvrť nebo u parku, velké zahrady apod.	4	
blízko továren, skladů, dolů, nádraží, dálnice	5	
typická venkovská zástavba	6	
stranou souvislé měst. nebo venkov. zástavby	7	<input type="text"/>

Údaje o dotazovaném

28 Jaké je Vaše ukončené vzdělání:

základní	1	
střední bez maturity	2	
střední s maturitou	3	
vysokoškolské	4	<input type="text"/>

29 Jste:

studující	1	
zaměstnanec	2	
soukromý podnikatel	3	
nezaměstnaný	4	
důchodce	5	<input type="text"/>

30 Zaměstnán v oboru:

v zemědělství a lesnictví	1	
v těžkém průmyslu	2	
v lehkém průmyslu	3	
ve stavebnictví	4	
ve službách	5	
ve státním úřadě	6	
v jiném	7	<input type="text"/>

31 Kolik členů má vaše domácnost:

z toho dětí do 15 let:

32 Vaše pohlaví:

mužské	1	
ženské	2	<input type="text"/>

33 Váš věk :

od 15 do 20 let	1	
od 21 do 30 let	2	
od 31 do 40 let	3	
od 41 do 50 let	4	
od 51 do 60 let	5	
od 61 do 70 let	6	
nad 70 let	7	☐

34 Váš stav:

svobodný(á)	1	
ženatý, vdaná	2	
rozvedený(á)	3	
ovdovělý(á)	4	☐

PŘÍLOHA č. 2

Tab. č. 5: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 1991

Obec	1991				
	Hustota RO na km ²	Podíl RO na úhrnu všech staveb	Počet RO na 100 TOD	Podíl chalup na počtu RO	Počet chalup na 100 TOD
Bílá	2	48	92	40	37
Bocanovice	2	8	9	71	6
Čeladná	14	64	179	15	26
Dolní Lomná	8	54	115	4	4
Frýdlant nad Ostravicí	33	33	48	9	4
Horní Lomná	5	58	138	15	20
Janovice	16	32	46	18	8
Komorní Lhotka	21	65	184	10	18
Košařiska	8	62	166	1	2
Krásná	15	78	349	20	69
Kunčice pod Ondřejníkem	44	64	174	6	10
Malenovice	28	81	417	9	36
Milíkov	6	15	18	44	8
Morávka	11	75	303	40	122
Mosty u Jablunkova	5	17	21	28	6
Ostravice	42	71	249	6	14
Pražmo	15	23	29	40	12
Raškovice	27	39	63	29	18
Řeka	28	77	329	4	15
Staré Hamry	3	57	133	53	71
Celkem	14	54	117	16	19

Zdroj: ČSÚ, ČZUK

Poznámka: RO = rekreační objekty, TOD = trvale obydlené domy

PŘÍLOHA č. 3

Tab. č. 6: Vybrané charakteristiky druhého bydlení v obcích CHKO Beskydy okres Frýdek-Místek v roce 2005

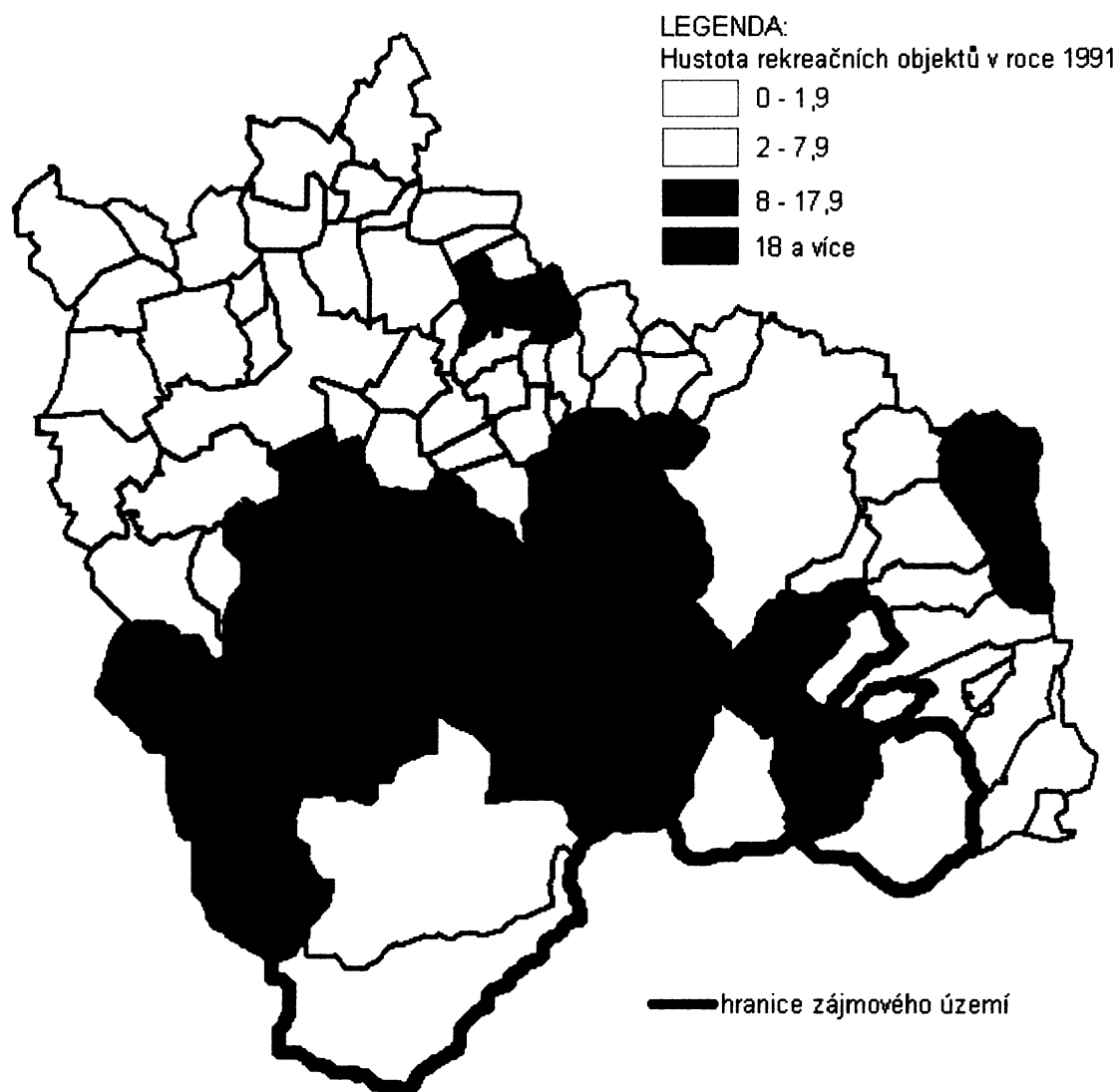
Obec	2005		
	Hustota RO na km ²	Podíl RO na úhrnu všech staveb	Počet RO na 100 TOD
Bílá	2	56	125
Bocanovice	1	3	3
Čeladná	14	62	165
Dolní Lomná	11	58	136
Frýdlant nad Ostravicí	38	34	52
Horní Lomná	8	66	194
Janovice	16	31	45
Komorní Lhotka	22	63	171
Košařiska	8	64	176
Krásná	15	78	360
Kunčice pod Ondřejníkem	43	61	159
Malenovice	30	77	342
Milíkov	7	19	23
Morávka	11	76	313
Mosty u Jablunkova	5	16	19
Ostravice	47	71	250
Pražmo	19	28	38
Raškovice	26	37	59
Řeka	29	76	312
Staré Hamry	3	65	184
Celkem	14	54	119

Zdroj: ČSU, ČZUK

Poznámka: RO = rekreační objekty, TOD = trvale obydlené domy

PŘÍLOHA č. 4

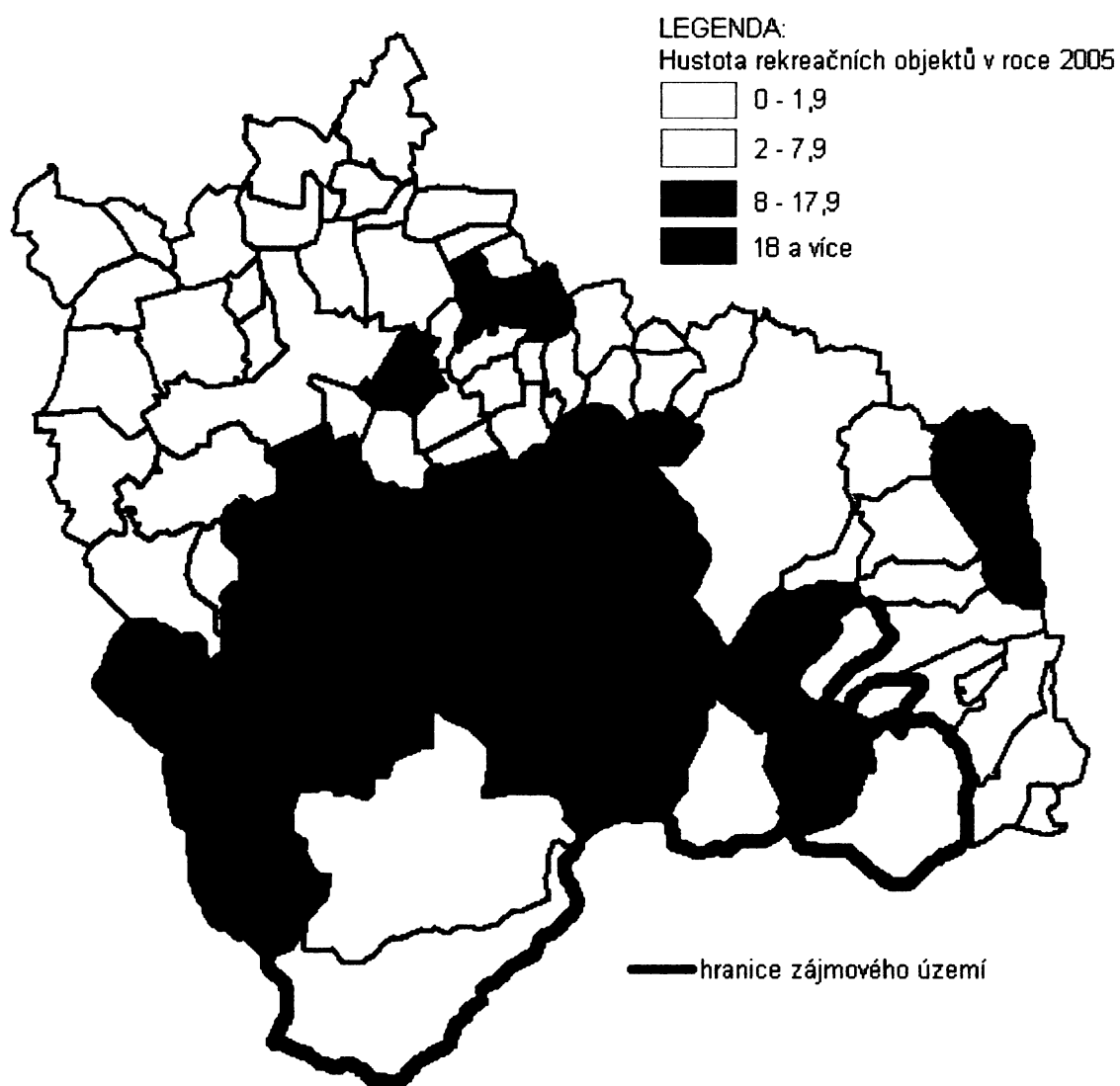
Obr. č. 5: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 1991

Zdroj: ČSÚ 1991, ČZÚK 2005

PŘÍLOHA č. 5

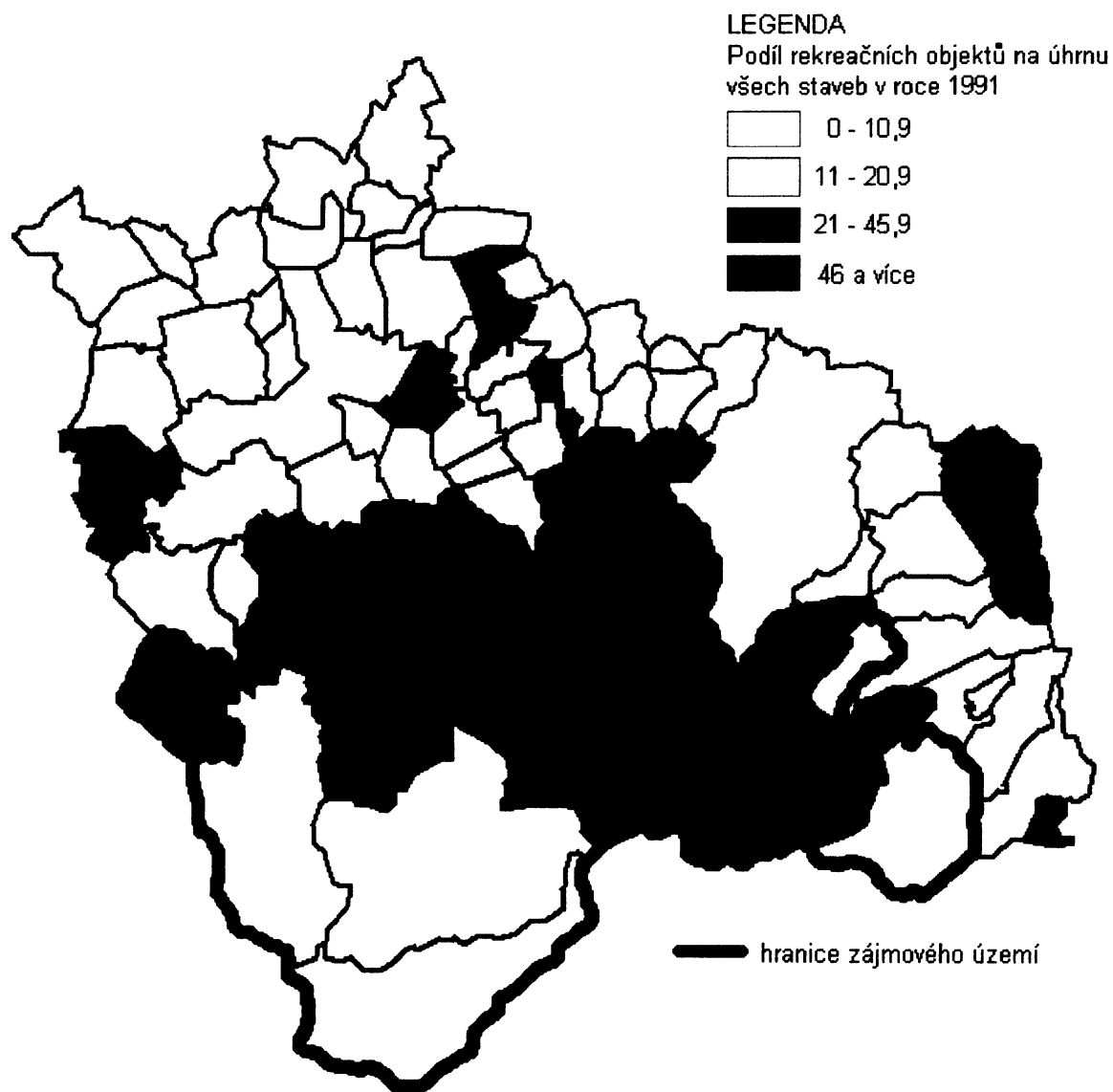
Obr. č. 6: Hustota rekreačních objektů v okrese Frýdek-Místek v roce 2005

Zdroj: ČSÚ 1991, ČZÚK 2005

PŘÍLOHA č. 6

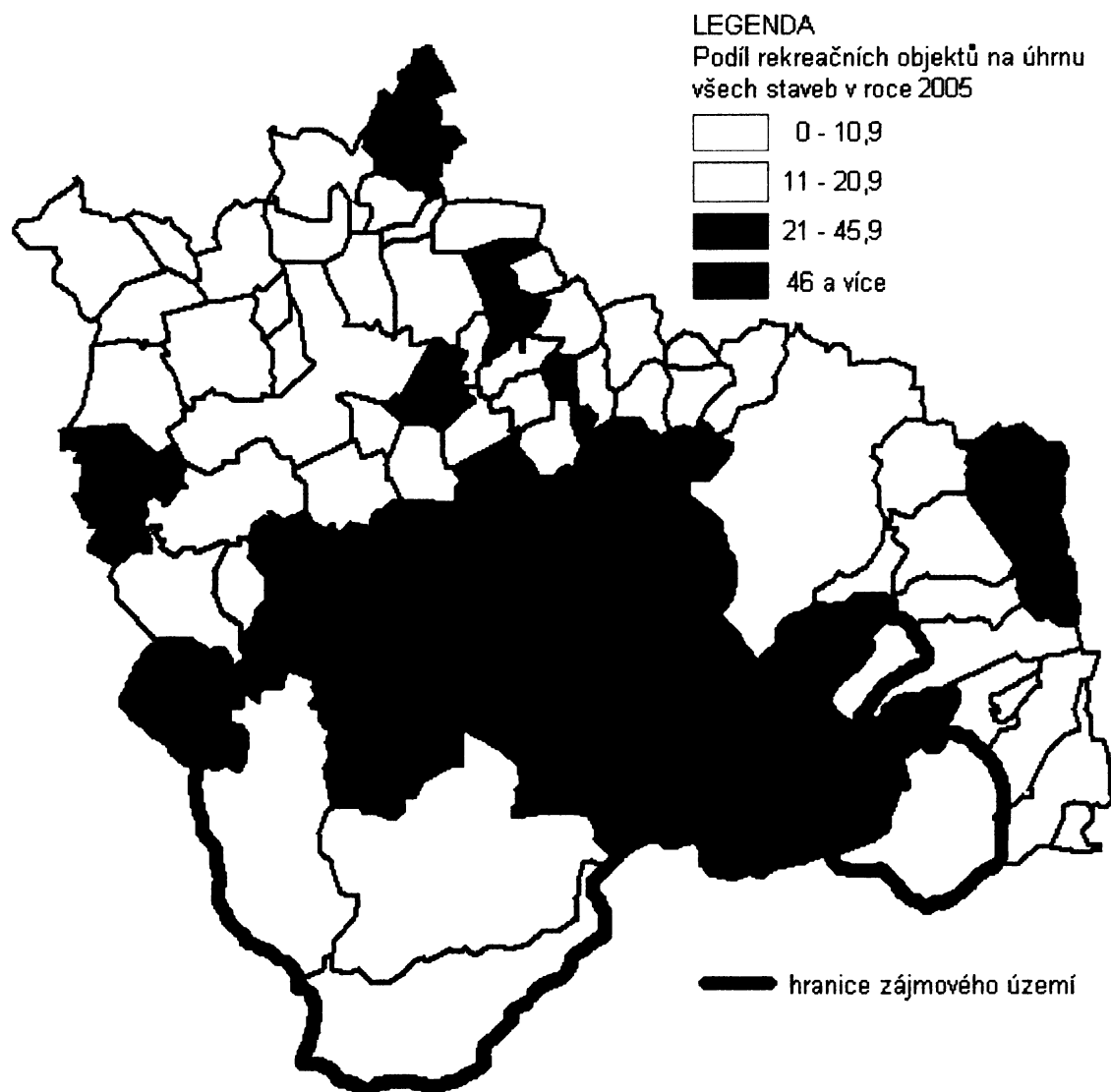
Obr. č. 7: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 1991

Zdroj: ČSÚ 1991, ČZÚK 2005

PŘÍLOHA č. 7

Obr. č. 8: Podíl rekreačních objektů na úhrnu všech staveb v okrese Frýdek-Místek v roce 2005

Zdroj: ČSÚ 1991, ČZÚK 2005

PŘÍLOHA č. 8

Fotodokumentace

1. Zděná rekreační chata, Frýdlant nad Ostravicí – Nová Ves
2. Dřevěná rekreační chata, Frýdlant nad Ostravicí – Nová Ves
3. Zděná rekreační chata obložená dřevem, Ostravice – Na peřejích
4. Zrekonstruovaná zděná rekreační chata, Ostravice – Na peřejích

Obr. č. 1: Zděná rekreační chata, Frýdlant nad Ostravicí – Nová Ves

(Foto, Bartolomová 2006)

Obr. č. 2: Dřevěná rekreační chata, Frýdlant nad Ostravicí – Nová Ves

(Foto, Bartolomová 2006)

Obr. č. 3: Zděná rekreační chata obložená dřevem, Ostravice – Na přejích

(Foto, Bartolomová 2006)

Obr. č. 4: Zrekonstruovaná zděná rekreační chata, Ostravice – Na přejích

(Foto, Bartolomová 2006)